

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 242 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 1. SVIBNJA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

Smisao jednog slavlja

Dan mladosti i ljepote! Ne samo u prirodi, punoj proljetne vredine, već i u srcima svih ljudi koji od svog truda i svojih naporâžive. U srcima svih naroda koji su postali gospodari svog kretanja u budućnost.

Dan vjere u čovjeka!

U njegovu snagu, u njegovu pobjedu nad svim silama koje ga sputavaju i vidike mu zamračuju. I koje su nekad, i u našoj zemlji, strahovale od svakog simbola Prvog maja. Od crvenih karafila koje smo na reverima nosili, od trave koju je mladež gaza slaveti po izletima zabranjeni praznik.

Dan samopouzdanja!

Onog silnog samopouzdanja, prozetrog svješću da smo na pravom putu, koje nas je pronjelo kroz sve ratne strahote, kroz četrdesetosmu godinu, kroz razna odricanja koja neminovalo prate sve velike poduhvate.

Ovaj veliki dan, koji polet i nadahnucne znači, slavimo dvanaest put u punoj slobodi. Vrijeme od dvanaest godina samo je trenutak koji čitave vjekove u sebi nosi.

Jedna mala balkanska zemlja u kojoj ima dosta šuma i ruda, šljiva i duhana. Jedna državica, tamo na Balkanu, zanimljiva po svojim prirodnim bogatstvima i vjetrometnom položaju zbog kojeg je uvek nekome na udaru bila.

Pod prvomajskom svjetlošću, koju je ispred nas mogao da ponese samo čovjek sazdan od naših muka, nevolja i naših praiskonskih htijenja, mi smo se digli do visine što su se, u prošlosti, samo u snovima mogle da javljaju. Mi smo porasli kao nikad u svojoj historiji.

Po svojim prostorima, branjenim i održanim u toku rata od napadača kakav svijet nije poznavao, posigli smo bezbrojne fabričke dimnjake i rasplamsali stvaralačke vatre bez kojih svoju samostalnost ne bismo mogli sačuvati. Čak i mi, djeca ove zemlje, jedva prepozajemo neke naše krajeve, toliko su se oni, za ovih dvanaest godina, izmjenili.

Mi smo se iščupali iz zaostalosti, iz svojih zatvorenih horizonta i smjeli, značući dobro svoj put, krenuli u susret jasnim vidicima. U susret vremenu koje će nas, neminovno i obilatno, darovati za sve naše dosadašnje žrtve i pregnuća.

Ali nije sve u tome, u našem materijalnom prostoru. Pod prvomajskom zastavom koja će nam zapečati iznad naših zgrada i ulica, mi se ponosimo, prije svega, moralnom veličinom do koje smo se vinuli za ovo vrijeme od kad smo svoju sudbinu uzeli u vlastite ruke. Ta veličina, kao i naša sloboda, kao i naše graditeljsko djelo, izrasla je iz naše revolucionarne svijesti i želje da sve što mi činimo posluži za dobro i napredak ne samo za naš, već i cijelog čovječanstva.

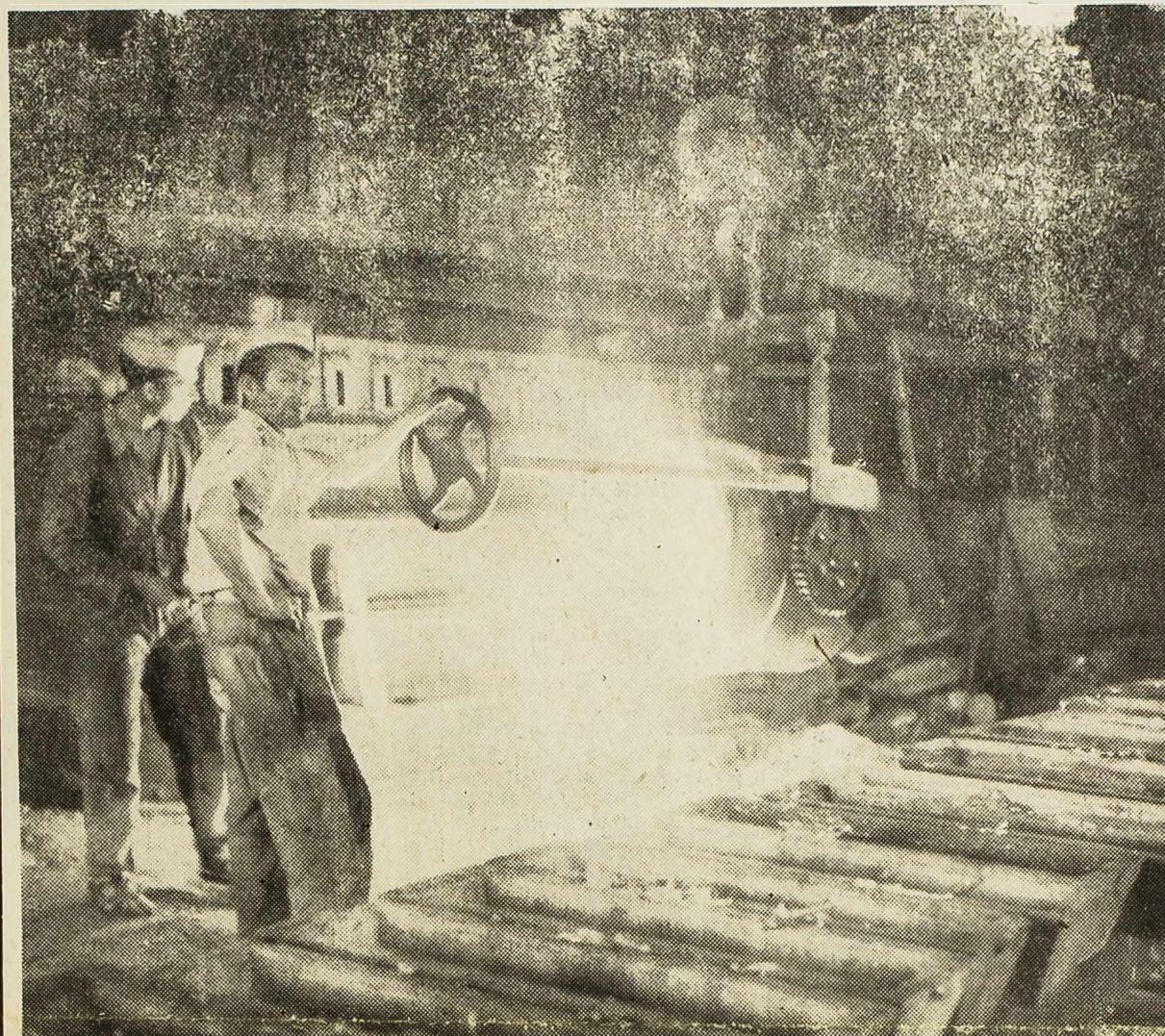
Tom željom mi smo bili ozareni i nošeni u ratu i revoluciji, kada smo u oružju svoj spas vidjeli, ali i danas, kada u odlaganju strašnog oružja vidimo spas za cijelo čovječanstvo. Ne ka ona užasnja sila, koju je nauka iz materije iskopalna, posluži životu, a ne smrt!

Dan mladosti, ljepote i vjere u čovjeka!

Danas će ta vjera izvesti naše ljudi na ulice. I svrstat će ih u povorku koje s ponosom gledaju na svoju prošlost i s mnogo vredne koračaju u budućnost.

Prvomajsko raspoloženje probudi u nama, svake godine, novu snagu i daruje nas novom rješenju da istrajemo na svom putu. Do konačne pobjede svjetlosti nad tamom u cijelom svijetu.

Gojko Banović

Iz Tvornice glinice i aluminija Lozovac

Piše: Josip Cazi

Ovogodišnji 1. maja i Kongres radničkih savjeta

Prvomajске proslave imaju kod nas veliku tradiciju. U Sloveniji, Hrvatskoj i Vojvodini proslava 1. maja počela je istovremeno kao i u Zapadnoj Evropi, 1890. godine. U Srbiji javna proslava 1. maja organizirana je prvi puta 1894. godine. Makedonska socijalistička emigracija, koja je bila organizirana u posebnu socijalističku grupu u Bugarskoj, izdaje 1895. godine prvi prvomajski proglašenje radnicima Makedonije i makedonskom narodu. U Bosni i Hercegovini zaobilježene prvomajске proslave datiraju od 1905. godine. U Crnoj Gori počinju se stvarati radničke organizacije i širiti socijalističke ideje tek 1903. godine, a prvomajске proslave zbog neznatnog broja radnika i slabog socijalističkog pokreta, nisu do Prvog svjetskog rata nabilježene.

Prvomajске proslave kod nas stajale se u svijek u prvom planu političkih akcija radničke klase. Preko njih je ona isticala svoje demokratske zahtjeve i manifestirala svoju internacionalnu pripadnost socijalističkim idejama.

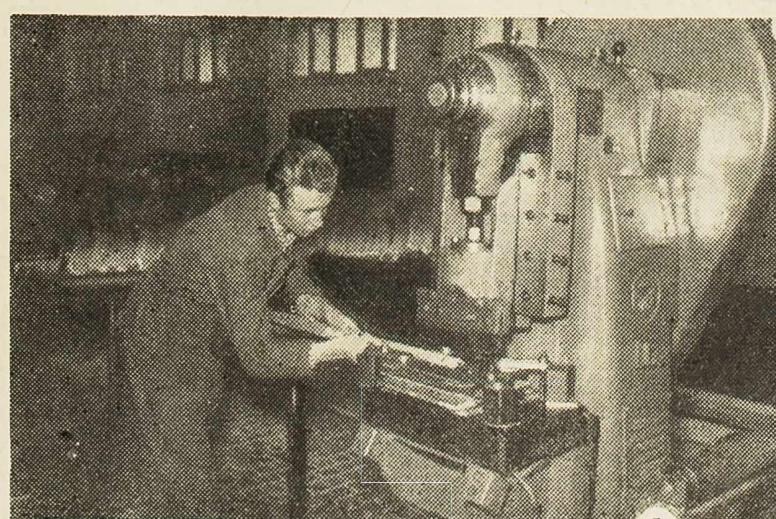
Ranije u staroj Jugoslaviji, a i prije nije na prvomajskim proslavama isticao se zahtjev za osam-satni radni dan i za međunarodnu zakonsku zaštitu radnika uopće, protiv eksploracije, militarizma, za mir kao "prvi i neizostavni uvjet za oslobođenje proletarijata". (Iz odluke osnivačkog Kongresa II.

CITAOCIMA

I SURADNICIMA

ČESTITAMO

Prvi maja

Sretan vam Prvi maja!

Svim članovima sindikata, o organizacijama, svim radnim ljudima našeg kotara — srećno čestitamo Prvi maja — međunarodni praznik radničke klase.

Prvi maja je veliki praznik naših naroda, dan slavlja i radoši, dan kojim obilježavamo na pore i uspjehu radničke klase u socijalističkoj izgradnji zemlje. Zahvaljujući naporima naše radničke klase — sve je jači ugled naše socijalističke zemlje u očima čitavog naprednog svijeta, a napose u redovima proletera.

I narod našeg kotara radoši o dočekuje praznici međunarodne solidarnosti proletarijata. Slave ga, ponosni na postignute pobjede koje su sve značajnije i na našem području. Naši radni ljudi dočekuju Prvi maja u priprema za kongres radničkih savjeta, sretni što i oni pridonose daljnje razvijanju radničkog upravljanja.

Neka vam je sretan ovogodišnji prvomajski praznik!

KOTARSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

Program Prvomajske proslave u Šibeniku

Općinski odbor Socijalističkog saveza izradio je konačan program evgodišnje Prvomajske proslave. Početak proslave bit će obilježen ophodom glazbe gradskim ulicama, zatim zvukom sirena tvornica, željeznice i brodova te vatrometom na Obali Oslobodenja. U Narodnom kazalištu bit će upriličena svečana akademija, na kojoj će biti izveden kulturno-umjetnički program.

Na sam dan proslave — 1. maja bit će organizirana razna sportska natjecanja. Pored smotre jedrilica i regate, u kojoj će sudjelovati čamci "Krke" i Jugoslavenske ratne mornarice, održat će se

takmičenja u gadanju malokalibarskom puškom, zatim u stolnom tenisu, odboci, kuglanju i šahu. U njima će učestvovati ekipa Radničkih sportskih igara, DTO "Partizan", KK "Šubićevac" i pripadnici JNA. Na relaciji Šibenik — Juraj — Šibenik bit će organizirana biciklistička trka, a poslije podneće se na stadionu "Rade Končar" održati finalni susret nogometnog turnira ekipa Radničkih sportskih igara. U gradskom perivoju Šibenika narodna glazba održat će koncert.

Drugog dana proslave radni kolektivi i društvene organizacije u priličiti će za svoje članove izleti u blizu i dalju okolicu.

Proslave u prošlosti

Prvi put prije šesdeset i pet godina, 1893. proslavljen je u Beogradu Prvi maj. Prvomajska proslava 1896. godine bila je već organizirana. Organizatori su uputili apel srpskim radnicima k. j. su završavao riječima . . . "Radnici, vi od čijeg rada зависi cijelo društvo, pohitajte na proslavu . . . Kad može burzazija da nam nameće stotinu svojih praznika možemo i imati svoj praznik. To će biti prvi korak našeg rada. Pohitajte i pokažite da ste solidarni sa vašim drugovima u drugim zemljama . . ."

Ražimi "ustavne monarhije Srbije" vidjeli su u prvomajskim manifestacijama da radni ljudi teže da zamijene buržoasko društvo novim društvenim urednjem. Poslije toga proslavljen je Prvi maj 1901. godine kada je stvarno i osnovan radnički socijalistički pokret.

"Radnički list" o proslavi 1901.

Ovu proslavu prikazao je Dimitrije Tucović u "Radničkom listu" . . . "Internacionalni radnički pokret 1889. godine u Parizu jednoglasno je usvojio prijedlog druga Lavinija da se izabere jedan dan koji će proslavljati radnici cijelog svijeta. Na Prvi maj radnici cijelog svijeta bez razlike država i naroda, vjera i rasa, bez razlike spola i uzrasta zajednički svečanom proslavom manifestuju zajednicu mišljenja i osjećanja, zajednicu interesa i objavljaju zajedničke zahtjeve ispisane na radničkim zastavama cijelog svijeta" . . .

Osvanuo je lijepi dan

. . . Blagi zraci sunčevi rasuli su se po obnovljenoj i okičenoj prirodi. Prvi maj pokazuje još i buđenje radničkog svijeta. Tko je bio u osam sati pred kafanom "Ruska kruna" mogao se o tome uvjeriti. Sa svih strana počinju dolaziti guste gomile radnika. Oko deset sati sala je bila dupkom puna i sa pobjećne strane stajale su mase radnika, ukupno je bilo preko četiri stotine lica. Oko devet i po sati ustao je predsjednik beogradskog radničkog društva drug Danilo Živančević koji se zahvaljuje na mnogobrojnoj posjeti i poziva radnike da pažljivo poslušaju predavanje druga Koste Jovanovića o osmočasovnom radnom danu . . .

Nosioci novog društva

Najveća proslava bila je u Srbiji 1905. godine. Srpski proletarijat proslavlja je te godine Prvi maj u znaku solidarnosti sa ruskim revolucionarima koji su se tada borili protiv carskog samodržavlja. U fabrikama i radionicama bio je rad obustavljen, a Prvi maj svečano proslavljen u čitavoj Srbiji. Beogradski radnici odazvali su se pozivu "Radničkih novina" da se solidarisu sa ostalim trudbenicima svijeta u proslavljanju Dana rada. Cio privredni život u zemlji bio je zamro. Radnje su bile zatvorene a radionice nisu radile.

Povodom proslave Prvog maja 1907. Tucović objavljuje u "Radničkim novinama" članak u kome, između ostalog, kaže: "Mase — koje Prvi maj iz mračnih fabrika i podzemnih jazbina u kojima rade, stanuju, žive i umiru, teže svjetlosti i boljem životu — nosioci su novog društva, društva socijalističkog koje će konačno oslobođiti rad iz rostva kapitala, ostvariti carstvo istinske slobode" .

U čemu je značaj Prvog maja

U "Radničkim novinama" 1. maja 1909. objavljen je napis o značaju Prvog maja: "U nekoliko riječi skicirano, značenje majskog demonstracije je u ovome. Prvo, ona je najpunija, najveličanstvenija iako hoćete najopipljivija manifestacija internacionalne solidarnosti proletarijata. Istoči jednog dana, jednovremeno iste zahtjeve na cijeloj zemljinoj kugli, on (proletarijat), u svakoj zemlji izjavljuje vlasnicima, ovome društvu, da je uvidio da radnici svih ostalih zemalja imaju istu težnju koju i on, da prema tome svi oni skupa imaju jedan zajednički interes, da, prema tome, moraju u cijelokupnom svom radu biti solidarni" . . .

Opća obustava rada

U listu se dalje opširno govori o proslavama Prvog maja ranijih godina, a posebno o proslavi 1909. godine . . . "U prvi mah ona je vršena nedjeljom, praznikom. Tada je buržoasko društvo moglo da vidi grdan broj svojih protivnika i da od

(Nastavak na 2. strani)

Proslave u prošlosti

(Nastavak sa 1. strane)

njega zadrhti. Ali, ukoliko se radničke sindikalne partiske organizacije počeše snažiti, Prvi maj poće dobijati drugi još ozbiljniji oblik. On se sve više izvodi radnim danom općom obustavom rada, internacionalnim generalnim štrajkom. Ako je prije i mogao, ma po čemu, ličiti na pitomu proslavu on je danas jedna džinovska demonstracija koja — istina za kratko vrijeme, za jedan dan — ljuha cijelo buržoasko društvo iz njegova temelja.

Napad u Kragujevcu

»Radničke novine« 1911. godine objavile su vijest o napadu na demonstrante u Kragujevcu: »U trenutku prolaska naše Majske demonstracije artiljerijska patrola po komandi svog oficira u kasu je udarila na našu Majsku proslavu ispred našeg doma. Ogorčenje kod drugova. Bilo bi strahovite nesreće da nismo ozlojedene drugove spasili. Izvjesni drugovi povredeni su i ugruvani. Oficir u padu s konja raskravljiven. Militarizam je ovog puta pokazao svoju mržnju i obijest prema narodu ali je osramočen i tučen...«

Polemika sa režimskom štampom

... »Zakonitost je naša smrt! Ne prestaje dovikivati pravilnik već od naprezaanja sva reakcionarna štampa od »Malog žurnala« do »Štampe« i »Pravde«. Zakonitost je naša smrt! Govori se danas po narodnoj skupštini koja zakone donosi i po kasarnama koje i postoje kao vrhovna garancija za njihovo izvršenje i poštovanje. Proleteriju se prijeti otvorenjem nego ikad izuzetnim zakonodavstvom za ugušivanje ovih prava što ih još imat za politički rad i borbu. A zašto ta povika. Prilikom Majske manifestacije kragujevačkih drugova, iskrhao se i o-sramotio u svrhom sećstvenim podvizima jedan oficir, jedan vaspitnik te štamper i režima i sistema za kojim ona čeze jedna od novih Don Kihota u oficirskoj uniformi koji misli da ulice postoje samo radi njih i da svijet, koji ih s vremenom na vrijeme prekriljuje, ima odletjeti u vazduh ili ostati pod konjiskim kopitama topovskim točkovima da bi njima odmah načinio mjesto... Ali reakcionarnoj štampi je bilo potrebno da od jednog incidenta načini događaj o kom ne prestaje pisati podbadajući inače varvarsku psihologiju oficirske kaste, protiv socijal demokrata i pothranjujući ministarske predrasude sitne buržoazije prema našoj parti... Ta uloga reakcionarne štampe odgovara naposljetku, njenom u eodgovornom položaju koji danas zauzima u državi i reakcionarnim tradicijama koje su je podnjihale... Uraljanje reakcionarne novinarske maštije blagodareći gotovosti vladajuće buržoazije na gaženje proletarijata ne će ostati, izgleda, bez svoga odjekaa. (»Borba« — 1911.).

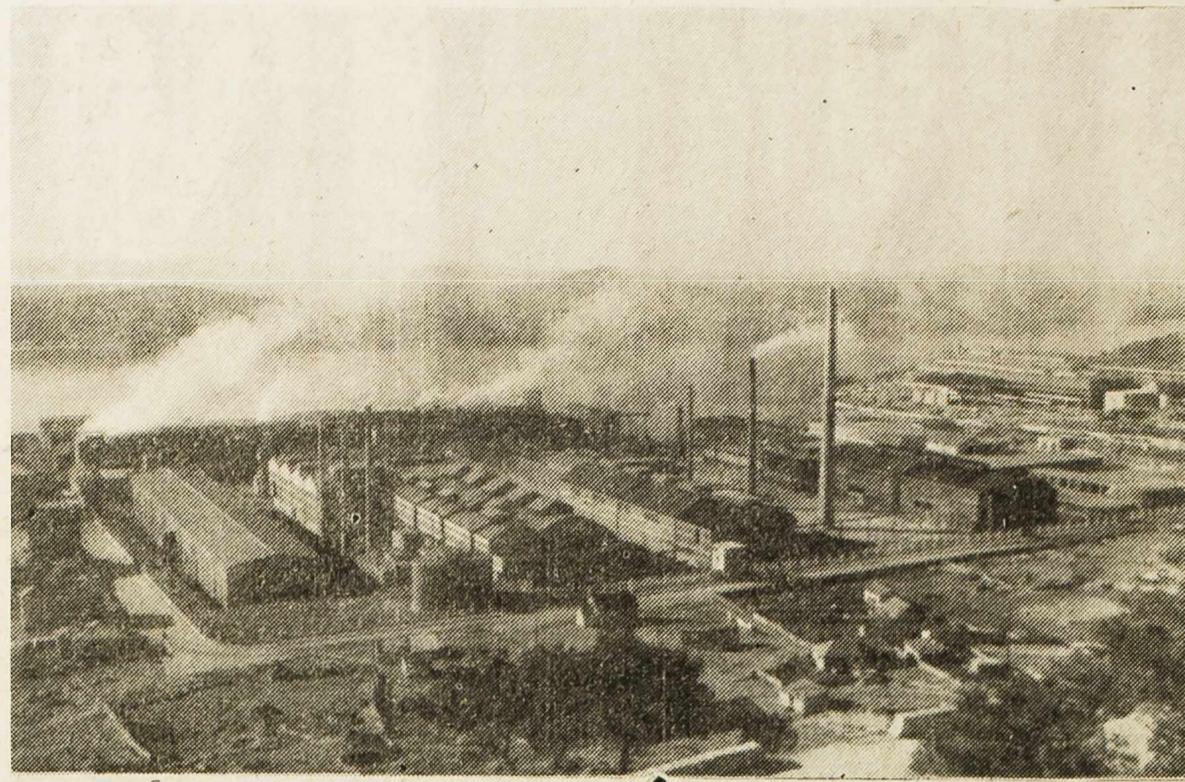
Još jedan obračun

»Misli li buržoazija da su seoske mase svoje informacije o socijalizmu i socijalnoj demokraciji crple samo iz nevjalinih kleveta braće Savića, Ljube Bojića, Krste Cicvarića i ostale bande? Da su njeni advokati u žurnalistici, koji tako suvereno sa komičnom godošću daju prognoze o narodnom raspoređenju, češće putu zavukli sveć nos u mase, u narod, primjetili bi odmah kako se po svima seoskim mehanama pažljivo čitaljivo iz stenografskih bilježaka govoru drugova Lapčevića i Kaclerovića i kako se o njima na široko i nadugačko diskutuje — jedina korist, u ostalom koja se vidjela od silom nametnutih novinarima...«

A da je tačno i istinato, najbolje će nam pokazati današnji dan Prvi maj, sa hiljadama seljaka socijalista po cijeloj Srbiji koji ruku pod ruku sa svojom varoškim braćom po nosno koračaju pod crvenom zastavom oslobođiteljske svijesti, internacionalne socijalne demokracije. (»Radničke novice« 1912.).

Proslava Prvog maja uvijek je imala odjeka u naprednoj štampi — ali pod kakvim su teškim uslovima tada novinari radeći, danas u slobodi sve nas to podsjeća na ružne snove, ali i na dane borbe radničke klase za svoja prava i slobodu.

Nikola Krsmanović

Tvornica elektroda i ferolegura

Novom uredbom o plaćama predviđen je povoljniji položaj radnika

Poslije izmjena u Saveznom društvenom planu i donošenju Uredbe o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija uslijedio je još jedan propis — nova Uredba o plaćama radnika privrednih organizacija. Ovom uredbom predviđa se povoljniji položaj radnika kako u odnosu na primanja tako i u odnosu na naknade za vrijeme korišćenja godišnjeg odmora, utvrđivanja normi i prava učešća u dobiti.

Koje su najbitnije karakteristike nove uredbe o plaćama radnika privrednih organizacija. Na prvom mjestu za privredne organizacije koje po Uredbi o raspodjeli ukupnog prihoda dozare u drugu grupu predviđa se zaštićeni fond plaća. Time je ovim privrednim organizacijama omogućeno da u okviru ostvarenog dohotka prvenstveno (prije obaveza prema društvenoj zajednici) osiguraju sredstva za plaće jednakih plaćama koje se u privrednim organizacijama prve grupe (industrija, saobraćaj i vanaška trgovina) priznaju u cijenu koštanja. Zaštićeni fond plaća utvrđuje se uz učešće narodnog odabora i sindikata na osnovu tarifnih stavova određenih samo prema vremenu provedenom na radu, a ne i prema postignutom radnom

učinku. Zaštićeni fond, dakle, predstavlja određeni iznos sredstava za plaće koji se dijeli po starom tarifnom pravilniku.

U pogledu visine sredstava za plaće koje se privredno organizaciji osiguravaju kada ne ostvari dohodak za isplatu punih iznosa plaće (garantirane plaće) Uredbom je usvojen prijedlog Saveza sindikata Jugoslavije da se garantira 75% od plaće ostvarene po tarifnim stanovima, a ne 60% kao do sada. Dosljedno tome za privredne organizacije koje vrše raspodjelu ukupnog prihoda utvrđivanjem dohotka predviđeno je da se isplata plaće garantira u visini od 75% od zaštićenog fonda plaća.

Pošto je još nekoliko veoma važnih odredbi. Na primjer, određivanje normi. Kao što je poznato, norme određuju privrednu organizaciju. Njoj da određuje i rok u kome će pristupiti izmjenama odnosno reviziji normi, odnosno da odredi rok u kome se ni u kojem slučaju novopostavljene norme ne mogu mijenjati. Međutim, u praksi se pokazala prilična nestabilnost normi — često su se mijenjale u toku jednog mjeseca, što je izazvalo neusporenje radnika u norme i njihovo protivljenje rada po normi.

Zato je u Uredbi predviđeno da se norme, kad ih privredna organizacija odredi, ne mogu mijenjati u toku od 6 mjeseca uz izuzećak ako se ustanovi da se radi o očiglednoj računskoj grijehi, promjenama u tehnoškom procesu i slično.

Isto tako treba istaći promjene u pogledu naknade za vrijeme godišnjeg odmora. Po dosadašnjim propisima ova naknada je utvrđena prema iznosu tarifnog stava radnika. Na taj način produktivni radnici koji su redovno prebacivali norme nisu bili stimulirani da idu na godišnji odmor, jer su za vrijeme odmora primili manju plaću nego što su redovno zaradivali. Sada se u Uredbi predviđa da se naknada plaće za vrijeme korišćenja godišnjeg odmora određuje na bazi tromjesečnog prosjeka stvarno zaradenih plaća neposredno prije korišćenja odmora.

Još jedna novina sadržana je u Uredbi o plaćama radnika privrednih organizacija. Tako se kao uslov za pravo radnika na povećanje plaće iznad plaće po tarifnom stavu (višak fonda plaća) predviđa kraći radni staž. Prema dosadašnjim propisima za sticanje ovog prava bio je potreban staž od šest odnosno devet mjeseci, a sada se određuje tri odnosno šest mjeseci.

Povećanje plaće za noćni rad dosad je radniku priznаванo samo u slučaju ako je radio noću najmanje neprekidno mjesec dana. Sada, međutim, povećanje plaće priзнaje se za svaki noćni rad, bez obzira da li se rad obavlja izuzetno samo jednu noć ili više i da li se obavlja u smjenama ili vanjih. Kao što se vidi Savezno izvrsno vijeće je usvojilo sugestiju koja je iznjesta u Saveznoj narodnoj skupštini. Također treba napomenuti da je novom uredbom riješeno i pitanje prava na plaću za prekovremeni rad lica na rukovodećim radnim mjestima. Uredbom je određeno da se izuzetno i tim licima priznaje pravo na plaću za prekovremeni rad ako prekovremeni rad radi čitava privredna organizacija ili pogon ili ako takva lica u prekovremenim satima obavljaju poslove van poslovnog djelokruga.

Branimir Petrović

Ovogodišnji Prvi maja i Kongres radničkih savjeta

(Nastavak sa 1. strane)

Glavna pitanja o kojima će Kongres raspravljati i usmjeriti rad radničkih savjeta, svakako su ekonomski politika poduzeća i borba za veću produktivnost rada. Sva ostala pitanja, kao što su pitanje organizacije i metod rada radničkih savjeta i upravnih odbora poduzeća, radni odnosi, ekonomsko obrazovanje itd., podredena su tim glavnim pitanjima. Kongres će usmjeriti radničke savjete na daljnji pozitivni rad na razvijetu naše privredne politike, koja je utvrđena na četvrtom plenumu Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije ovogodišnjim društvenim planom i drugim mjerama. Sve to će pridonijeti da se proširi materijalna baza radničkog upravljanja, poveća zainteresiranost i stimulacija u borbi za povećanje produktivnosti rada, a daljnjem osamostaljivanju privrednih poduzeća. Radnički savjeti morat će preuzeti na sebe dio odgovornosti u politici proizvodnje i trošenju materijalnih sredstava, odgovornost za politiku cijena i u vezi s tim, odgovornost za stalno poboljšanje standarda radnih ljudi naše zemlje.

Učvršćivanje i daljnji razvoj radničkog upravljanja bit će isto tako i naš veliki doprinos međunarodnom socijalizmu. Mnogi narodi i mnoge zemlje na ovaj ili onaj način, kroz ove ili one forme, sprovođe borbu za socijalizam ili ga izgradju. Naše radničko upravljanje unijelo je dragocjene i originalne crte u međunarodnim dostignućima te borbe.

Ovogodišnja prvomajska proslava bit će baš zbog toga mjesto gdje će radni ljudi naše domovine manifestirati svoju odlučnost, da na putu socijalističke izgradnje ustraju i time pruže svoj doprinos pobjedi socijalističkog demokratizma i socijalističkoj misli u svijetu.

U Vodicama jača Zanatski kombinat

Odmah poslije oslobodenja osnovana je u Vodicama zanatska proizvodnjačka zadruga. Netom što su prebrodene sve teškoće organizacione naravi zadruga se stala, nagle razvijati, a naročito od 1953. godine, kada je počela djelovati pod nazivom »Zanatski kombinat«. Uz manje adaptacije, u bivšoj tvornici ūke, smješteno je više radionica. Težnja ovog radnog kolektiva da se sve radionice koncentriraju na jednom mjestu, bila je uskoro ostvarena uz pomoć narodne vlasti. Uz postoeću zgradu podignute su dvije veće hale u kojima je smještena stolarska radionica. Pored dobivenog kredita NO općine u visini od 4 milijuna dinara. U spomenutoj radionici već danas se izraduju veoma kvalitetne karoserije, za koje postoji interes i van našeg kotara.

Zanatski kombinat iz godine u godinu sve više jača. U proteklom godinu ostvaren je brutto produkt u vrijednosti oko 24 milijuna dinara. U tom poduzeću danas radi 30 kvalificiranih i 11 visokokvalificiranih radnika, a radnički savjet, čije je djelovanje započelo 1952. godine, s uspjehom upravlja ovim radnim kolektivom. J. M.

Prvomajsko obećanje

Hiljadu devet stotina četrdeset i treće... Poslije teških borbi oko Foče, Druga proleterska prešla je preko oslobodenog dijela Crne Gore. Njena tri bataljona stigli su na Breznu, sjeverno od Nikšića i Cetvrtom i Petom crnogorskom brigadom unište utvrđena talijanska uporišta na Javorku.

Ca je osvanuc novi dan, radosniji nego što su oni ostali bili.

Iz jedna kućice na vratima sobe pojavi se starica Mijovića, sa pogrijbenim ledima i naboranim licem. Nju je očigledno privukla pažnja harmonike i povici boraca igrajući crnogorsko i kozaračko kolo.

— Znaš li, bako, da je danas praznik partizanski... narodni? Pitanje je, smješći se.

— Ne znam. A koji, sa srećom?... odgovara stara iznenadeno.

Prvi maja. Danas praznuju svi pošteni ljudi.

— Pa kad je praznik, zašto radije, djeco, zapita starica drhtavim glasom.

— Sad je rat, stara. A kad dode sloboda, onda ćemo drukčije praznovati.

Izšla je nečujno iz sobe. Malo kasnije opet se pojavila na vratima. U staračkoj ruci držala je flasu i komad zeljanice.

Na suhe šindre kućnih krovova i po uličnoj prašini padale su šljakajući, pojedinačne, teške kišne kapljice. Borci su pregledali oružje, dotjerivali svoje iznošene uniforme, čistili cipele. Poslije toga na batajnškim konferencijama govorilo se o značaju Prvog maja i historiji borbe radnog naroda za slobodu i bolji život, a zatim i o predstojećoj borbi i dalnjim našim pobjedama.

I ovdje, pred sami napad na Javorak, borac zvani »Fric«, poznat čitatelj Cetvrtog brigadi, razveseljavao je svoje drugove skladnim i dinamičnim zvukima svoje harmonike. Sjećaju se njega svi. Uz zvuke svoje harmonike ispraćao je on borce, koji su kretali na juriš; i teške borbe za Livno, Duvno, Imotski i druga mjestra. Zaigrala su partizanske noge, lagano, ne baš po taktu; svečano se zaorila pjesma. Iz mnogih dvorišta u kolo su dolazili, obučeni u prazničnim odjećima žene i ljudi. Puste seoske ulice živahnule su, a niske kućice kao da su nas s interesom posmatrale. U zraku je bilo nečeg prazničnog. Mnogima je izgledalo

mi ćemo ispuniti dužnost prema svojoj Partiji, prema svom narodu, ako i ovaj Prvi maja proveđemo u ljutim bojevima protiv okupatora i njegovih slugova. Mračna noć, noć bez zvijezda. Tihio je. Činilo se kao da noć šapuće o nečem tužnom i bolnom. A zatim, ti nijemi glasovi u noći, malo po malu su izumirali gubeci se lagano... Kolona je vijugavim drumom išla na zadatak... Poslije pjesme i igre treba Prvi maja proslaviti sa puškom i zapaliti vatrom t. m. traljeza i snagom bombi Javorak — i buktinjom slobode obasjati porobljeni Nikšić.

Napadne kolone približavale su se polaznom položaju. Za koji trenutak se mrtva noćna tišina bit će poremećena mitraljescima i puščanim zvucima, koji će parati nebo i negdje u daljinu pretvoriti se u muklu grmljavini.

Negdje blizu pomoći zapjevali su mitraljezi krvavu pjesmu. Eksplizija bombi, granata, pomješana sa mitraljescima i puščanim metcima, silo se sve u jedno. Vri kao u kotlu.

»Izlazite, vi preostali kokošari! — povikao je koliko ga grlo nosi, borac Četvrtne brigade drug Paško Juras — bacajući svoju »kragujevku...«. Nemamo više do još ovu, a nju mi je žao da na vas utrošim!«. Nekoliko Talijana blijeđih i uzdrhtih od straha, podignutih ruku u znak predaje, izišli su i donijeli svoje oružje. Ostali su ležali iskidani u rovu.

Streljački strojevi boraca Druge, Pete i Četvrtne brigade jurišali su talas za talasom. Sutradan, 2. maja, borba se nastavljala nesmanjeno žestinom.

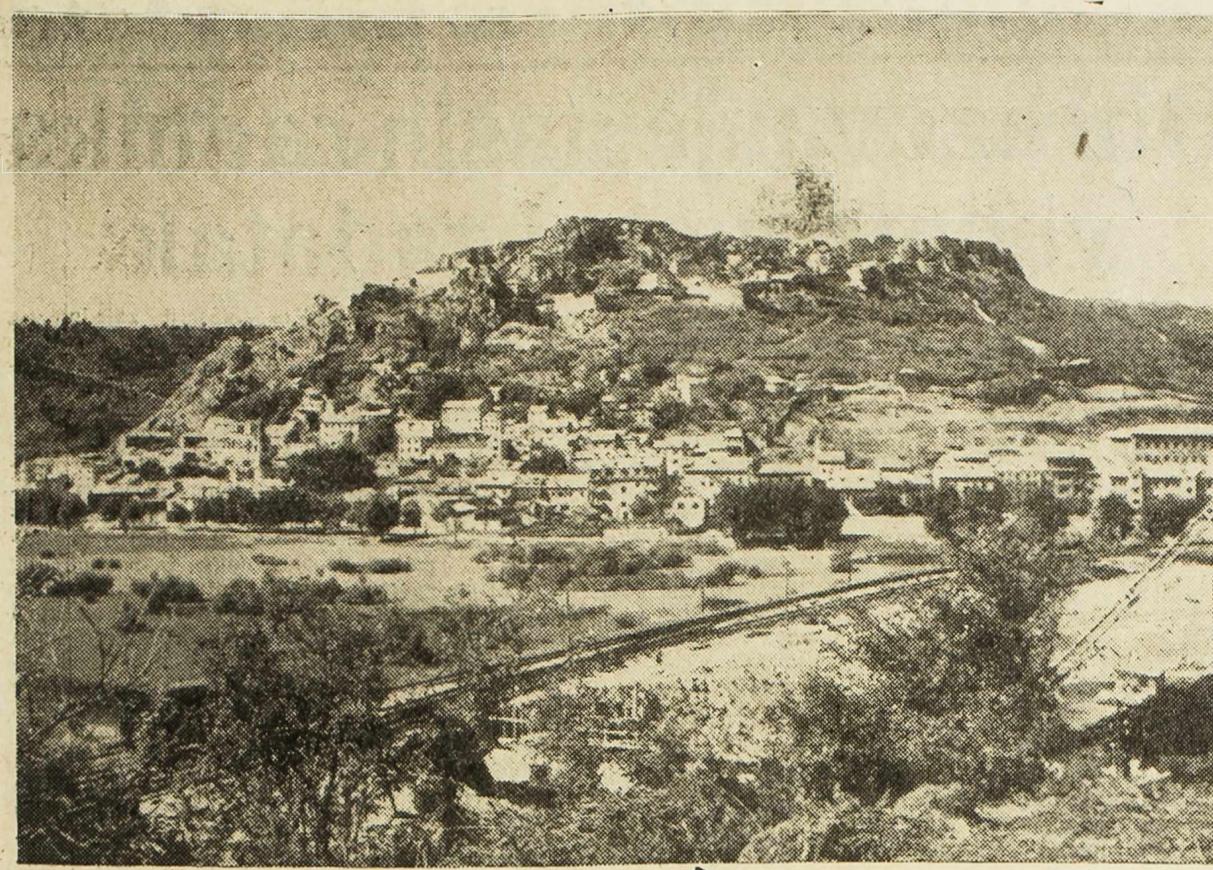
Pod snažnim pritiskom naših snaga neprijatelj je počeo da bježi. Ali kuda? Sve je bilo stegnuto. Našli se u jednom obruču koji je čvrst u vezan hiljadama nitи čvrstog čelika — srca proletera. Šume, jaruge, rupe, guste žbunje samo im je trenutno moglo pomoći da se za kratko vrijeme kriju.

Tako je 2. maja, oko 19 sati, neprijatelj na Javorku u jačini od 1200–1500 talijanskih vojnika i oko 300 četnika bio potpuno uništen i zarobljen.

I tako smo nekada u borbi na Javorku, u pokretu između dva boja, sa čvrstom voljom u pobedu, u našu Partiju i druga Tita, proslavili Prvi maja.

N. Slavica

Knin: Panorama

NARODU ŠIBENSKOG KOTARA

ČESTITAJU

MEĐUNARODNI PRAZNIK RADNIČKE KLASE
PRVI MAJA

Kotarski komitet Saveza komuni sta

Kotarski odbor Socijalističkog saveza

Kotarski komitet Narodne omladine i

Kotarski odbori Saveza boraca,

Ratnih vojnih invalida,
Saveza ženskih društava i
Udruženja rezervnih oficira.

Pripreme za proslavu
„Dana mladosti“

Dan mladosti — 25. maja svečano će biti proslavljen na našem kotaru. Pripreme se nalaze u punom jeku. Proslava će biti obilježena raznovrsnim i kvalitetnim programima za što se naročito začinju omladinske organizacije. Nadalje, predviđaju se kulturno-umjetničke smotre, seoske partizanske igre, srednjoškolske igre, razna druga natjecanja. Dan mladosti biće također proslavljen i brojnim stafetama preko kojih će hlijade omladinaca i omladinki uručiti srdaćne pozdrave drugu Titu za njegov 65. rođendan. Pored značajnih manifestacija u centrima općina, centralna proslava održat će se u Šibeniku, gdje će sudjelovati velik broj mlađih aktivista i društvenih susreta u nogometu.

Na proslavi u Šibeniku bit će otvorena izložba slika i ručnih rada omladinske i srednjoškolske omladine. Također će biti održana prvomajska bakljada. Kninska tvrđava i okolna brda bit će osvijetljena brojnim vatrometima. U domu »Partizana« priredit će se bogat program sa filmskim i folklornim nastupima.

Nam dan proslave obavit će se svečano otvorenje novog muzeja, a na igralištu »Dinare« odigrat će se finalna takmičenja Radničke sportske djelatnosti. Između garnizona i »Dinare« odigrat će se prijateljski susret u nogometu.

Drugog dana proslave Kninjani će organizirati tradicionalni izlet u Burum, gdje će nastupiti DTO »Partizan«, vojna muzika, odred izvidača i planinka. Turističko društvo priredit će izlete u Zadar i Šibenik, a istog dana naveče nastupit će grupa članova Komedije iz Beograda.

AKTIVNOST NARODNE OMLADINE
GRADINA — KONJEVRATE

Uz pomoć Narodne omladine Lovozca, omladinska organizacija Gradine dala je u zadružnom domu Konjevrate svoju prvu priredbu. Bogat i raznovrstan program, koji se sastojao od nekoliko skećeva, recitacija i kola, bio je na visini.

Na posljednjem sastanku te organizacije donesen je ovogodišnji plan rada. Posebno se raspravljalo o kulturnom uzdizanju članova te organizacije. Momentano najveći problem sastoji se u pomanjkanju prostorija za sastajanje i organiziranje priredaba. Budući da je zadružni dom udaljen od sela nekoliko kilometara, to su članovi ove organizacije pokrenuli pitanje prostorija. U selu postoji jedna privatna zgrada koja se ne koristi, a koja bi uz male popravke dobro došla za potrebe ove organizacije. S tim u vezi omladina očekuje pomoć od mjerodavnih faktora kako bi se to pitanje čim prije riješilo.

A. Š.

ČUĆEVO ČE BITI
ELEKTRIFICIRANO

Mještani sela Čućovo kod Kistanja uskoro će provesti elektrifikaciju svog mjesta. Jame su već iskopane, stupovi i žica nabavljeni, a uskoro će se podići i kućica sa transformatorom. Za ostvarenje te davne želje mještani očekuju pomoć od NO-a općine Kistanje kao i drugih mjerodavnih faktora.

(M. K.)

Proslava u Kninu . . .

U svim selima Kninske općine vrše se pripreme za proslavu 1. maja. U osnovnim organizacijama SSRN bit će održana prigodna preda...

... i Drnišu

U Drnišu će na svečan način biti proslavljen međunarodni praznik rada — 1. maja. Uoči praznika po svim školama održat će se predavanja, a početkom proslave bit će obilježen paljenjem kriješova po okolnim brdima, zatim svečanom akademijom i vatrometom. U proslavi će sudjelovati i limena glazba. Drugog dana proslave sindikalne podružnice mnogih kolektiva organizirat će izlete, a Turističko društvo priredit će izlet za građanstvo na Roški slap i Vrsovac.

IZSAO JE TREĆI BROJ »RADA«

Omladina učiteljske škole pri svom OKUD-u »Mate Bujak« izdaje svoj literarni časopis »Rad«. Prvi i drugi broj su izšli u rukopisu, a treći je odštampan na pisačem stroju i na hektografu umnožen u dvadeset primjeraka.

S. Grubač

PROBLEM MURTERA
NA DNEVNOM REDU: PRUGA

Ljetna sezona je na pragu. Vozni red »Jadrolinije« je objavljen. »Kako je tako« — veli narodna. I doista je tako. Prema Murteru učinjena je nepravda. Mali sićušni »Viri« dalje će saobraćati. Betinske »kofe« salate i rajčica zauzeti će prostor na pramcu. Ljudi iz unutrašnjosti dolaziti će i odlatiti. Ali i tome će biti kraj. Jednog dana organi Lučke kapetanije zaustaviti će »Viri« u šibenskoj luci. Razlog: velik broj putnika. A u to ne treba sumnjati, jer »kontinentalci« će nahralti na more. »Viri« i danas kad prolazi tisnjanskim mostom »poljubi« po koji put dno. Doći će dan kad će se izrodititi šteta, pa će nadležni organi NO kotara i oni iz »Jadrolinije« donijeti jedno pravilno rješenje.

M. M.

DVA NESRETNA SLUČAJA

Na dionicici pruge Knin — Zadar, kod Radučića smrtno je nastradao radnik Pavao Vujašinović pok. Petra, iz Ivoševaca. Do nesreće je došlo u času kada je Pavao htio skočiti u kamion. Tom prilikom dospio je pod zadnje točkove.

11-godišnji Vujo Macura Savin iz Kistanja našao je protutengovsku čahuru, te se sa njome stao igrati. Uslijed udaranja ona je eksplodirala, ranivši dječaka po rukama i nozi. Prevezan je u kninsku bolnicu gdje je zadržan na liječenju.

»ŠIBENSKI LIST«

U cilj je sad bilo pusto i prazno. U donjem uglu na glinenom podu, na hrpicu slame Mede i Božo igrali su »mumu«, a mali Puri, ih je, jedva živ, posmatrao. Prije nekoliko minuta svi su se oni propinjali na prste do kroza rešetke na teškim hrastovim, željezom okovanim, vratima i kroz one druge — preko puta celija — na prozoru debelog zida, koji je gledao u tamničko dvorište, posljednji put pogledajući u običnom lijesu, od neobradenih dasaka, nose njega: staroga Mikula. Puri je držao kum Božo na rukama i tako ga podigao da bi i on mogao vidjeti posljednji put barem sanduk u kome je ležalo neponično, od životnog puta, umorno tijelo njegovog oca. Mali je zaplakao. Vratar Orlando zavirio je kroz rešetke, podviknuo na Purija i on je — tko zna po koj već put — zamrzo na strahu i smrlio se. Sad, evo, suzni oči, plah i utučen pratiti to dvojica njegovih suseljana rade na tome prijavom glinenom podu. Izgledalo je kao da ih kibirci, a on je samo želio blizinu ljudi, njihove topoline i sučuti. A svega toga je — tako je barem izgledalo — nedostajalo ljudima iz ceste. Umjesto smirivanja Joso je, dok još staroga Mikulu nisu ni počrili zemljom, psovali sve bogove i gospo i vlast koja ga je dovela u zatvor. Orlando ga opomenuo da šuti, ali on je njega poslao dovrava. Sad je Joso u samici. Eto mu...

Puri se kao kroz maglu sjećao pojedinih momenata iz svog tek procvalog života. Eto, otac mu Mikula, pogubljen, stari čovjek, sa tvrdim, čvorastim rukama, uvijek je teško radio, pa opte u kući nije nikad bilo dovoljno kruha. I što sve njegov otac nije pokušavao: bio je goroseća u Gorskom Kotaru, ruder u Belgiji, radio je u čeličanama širom Francuske, pa... najzad još stariji, pogubljeni, umorniji i bolesni vratio se natrag kući. Radije je zatim u seoskom mlinu za kruh i cigarete, jer mu je teško bilo bez njih. I koliko je samo puta rekao: radije bez kruha nego bez cigareta. Kopao je i onu malu njivu, obradivac je desetak stabala maslina, ali sve je bilo nedovoljno.

Na proslavi u Šibeniku bit će otvorena izložba slika i ručnih rada omladinske i srednjoškolske omladine. Također će biti održana prvomajska bakljada. Kninska tvrđava i okolna brda bit će osvijetljena brojnim vatrometima. U domu »Partizan« priredit će se bogat program sa filmskim i folklornim nastupima.

Nam dan proslave obavit će se svečano otvorenje novog muzeja, a na igralištu »Dinare« odigrat će se finalna takmičenja Radničke sportske djelatnosti. Između garnizona i »Dinare« odigrat će se prijateljski susret u nogometu.

Na proslavi u Šibeniku bit će otvorena izložba slika i ručnih rada omladinske i srednjoškolske omladine. Također će biti održana prvomajska bakljada. Kninska tvrđava i okolna brda bit će osvijetljena brojnim vatrometima. U domu »Partizan« priredit će se bogat program sa filmskim i folklornim nastupima.

Nam dan proslave obavit će se svečano otvorenje novog muzeja, a na igralištu »Dinare« odigrat će se finalna takmičenja Radničke sportske djelatnosti. Između garnizona i »Dinare« odigrat će se prijateljski susret u nogometu.

Na proslavi u Šibeniku bit će otvorena izložba slika i ručnih rada omladinske i srednjoškolske omladine. Također će biti održana prvomajska bakljada. Kninska tvrđava i okolna brda bit će osvijetljena brojnim vatrometima. U domu »Partizan« priredit će se bogat program sa filmskim i folklornim nastupima.

Nam dan proslave obavit će se svečano otvorenje novog muzeja, a na igralištu »Dinare« odigrat će se finalna takmičenja Radničke sportske djelatnosti. Između garnizona i »Dinare« odigrat će se prijateljski susret u nogometu.

Nam dan proslave obavit će se svečano otvorenje novog muzeja, a na igralištu »Dinare« odigrat će se finalna takmičenja Radničke sportske djelatnosti. Između garnizona i »Dinare« odigrat će se prijateljski susret u nogometu.

berkuza je bila od svega brža. I stari se Mikula našao smiren u tudio, hladnoj zemlji, ne znajući da je njegov Tome u jednoj akciji, sa još desetak partizana, bio na prijevaru od četnika zarobljen i strijeljan. On nije znao da je njegov najstariji sin bio prva žrtva iz našeg sela, koja je pala u borbi za bolji život.

Mozak maloga Purija je radio i dalje poput navijenog sata. I kao da se to baš tog trenutka dogada on vidi kako iz njegove kuće iznose mali drveni lijes u umrlim mu braćom Dragonom. Vidi u crno zavijenu majku i sluša je kako bolno plače. Zatim se sjeti kako se ono pred lijes postavio debeli don Baldu i kako je otočeo s pogrebnim molitvama, koje je disharmonirani hor neukih seljaka prihvatio:

— I opaki tebi će se obratiti... — A tko su ti opaki — postavljao je sam sebi pitanja Puri. Postavljao je, ali na njih nije nalažio odgovor, jer se mnogo toga nakupilo u njegovoj maloj glavici, a što on sam nikako nije mogao, ni znao razmisli. On bi samo volio kad bi ljudi mogli učiniti da nitko ne umre od tuberkuloze, pa bi tako i njegov brat ostao živ.

A dogadaji, kao na filmskoj traci, i dalje se odvijaju pred njegovim očima. On vidi kako i njegov drugi brat Mladen također odlazi u partizane, jer karabinjeri nisu uspjeli da ga uhapse i zatvore, kao njega i oca. Iz partizana se nikad nije javio. I dok je Puri, u dalekoj Kalabriji mislio o njemu, on nije znao da se njegovom zemljom razbuktao plamen mnogih ofenziva, koji je u Petoj sagorio krila i njegovom drugom bratu, dragom Mladenom. On nije znao da je epidemija njegovog tifusa bila isto tako veliki neprijatelj kao i mitraljesko ili puščano zrno.

Onog dana kad su njega i oca uhapsili, mati je na sreću — bila ona kuću, u maloj uskoj ulici. Pri ulazu u ulicu kum Božo je tada, nekako suho, rekao:

— A što... ti ne želiš kući, a? A Puri se najednom zagrcnu i zaradi:

— Kume-e-e... ne znam gdje je?

— De, vratje, ne plači... de... de... pokušao ga utješiti kum mi lujući ga po licu i glavi. Nakon tko da dočeka. A onda pojavila se još jedna teškoća: zaboravio je kako uopće izgleda njegova ulica, kuća... Tada mu je prišao kum Božo i zapatio ga:

— A što... ti ne želiš kući, a?

A Puri se najednom zagrcnu i zaradi:

— Kume-e-e... ne znam gdje je?

— De, vratje, ne plači... de... de... de... pokušao ga utješiti kum mi lujući ga po licu i glavi. Nakon tko da dočeka. A onda pojavila se još jedna teškoća: zaboravio je kako uopće izgleda njegova ulica, kuća... Tada mu je prišao kum Božo i zapatio ga:

— A što... ti ne želiš kući, a?

A Puri se čvrsto prihvatio ruke svog kuma i tako su prošli selom do na kraj, gdje se nalazi njegova kuća, u maloj uskoj ulici. Pri ulazu u ulicu kum Božo je tada, nekako suho, rekao:

— Evo, to je tvoja ulica... — pustio ga i žurno je otišao svojoj kući, svojoj ženi i djeci.

A mala, uska ulica je brzo zatvurala:

— Evo Puri... Došao je Puri...

PURI SE VRATIO

— kao kroz maglu, može da se sjeti malene uske ulice i svojih susjeda: Luke, Galice, Bere i onih drugih. Pa i njih se sigurno ulaze:

— Puri, Puri... „, a on se sjetno zagledao u sva ta lica na prežuci se da medu njima prepozna i lice svoje majke. Njega nije bilo. Tek najednom iz onog krajnjeg dvorišta izšla je ona: mala, žgojava žena. Neodlučna koraka krenula je prema skupini ljudi i žena. Požurila je tek onda kad joj je Galica povuknula:

— Evo ti Puri!

Kad se gomila razmaknula, majka i sin stajali su jedan prema drugome:

— Sine... sine moj jedini! A Puri se čvrsto prihvatio za nju. I ostali su tako dugo, dugo...

A onda je počelo sve nekako bolje, vedrje... On se zaposlio na brodogradilištu da izuči zanat. A jednoga dana se ne desava u njegovom selu, o kome on uvijek sanja, u koga bi jednoga dana želio da stigne, da ga vidi i da zauvijek ostane u njemu, u gradu svojih snova, zaognutih ljepotama, koje je prvim životnim dahom duboko udahnuo u svoje grudi, u čitavog sebe.

— Doma, oh doma!

* * *

Stoje nepomični kao od čelika saliveni, gardijski, pješadijski, artillerijski i drugi esalon. Stojaju gredi i nepobjedivi s blještećim oružjem u rukama, koje je iskovala njegova zemlja za svoju obranu. Stope poput napetog luka spremni da se zalijuljaju i krenu širokom, ravnom ulicom glavnog grada ususret razdroganog i raspjevanog mora njegovih gradana. I on, Puri, je na ljevom krilu gardijskog esalona. Oh, koliko dugo je on češko jedan takav trenutak. Koliko je dugo maštalo o nedohvatljivim ljepotama, kao što je ova, u mračnim kazamatima Kalabrije i poslije kao radnik u svom slobodnom selu, na državnom brodogradilištu. A sada, evo ga: u Beogradu je. I kao da još ne vjeruje da je sve to tako kao što jest, on se okreće oko sebe, posmatra svoje radosne dr

Kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta

Gostovanje šibenske operete u Zadru

U okviru suradnje sa jadranskim kazalištima i uzajamnih međusobnih gostovanja, 20. i 21. prošlog mjeseca gostovao je u Zadru ansambl operete šibenskog Narodnog kazališta, koji je izveo Strausovu operetu »Car valcera«. Obje predstave bile su dobro posjećene.

Film

Suvremenost - neophodnost našeg filma

Nestrpljivost je više osobina onih koji iščekuju, nego onih koji sumnjuju. Ali, ako iščekivanju ne budemo pružili makar malo nade, onda se nestreljenje začas pretvara u skepticizam, pa i u razočaranje. A razočaranje zna se čemu vodi...

Dvanaest godina čekamo da naš film bude savremen, a on to nikako ne postaje, te je razumljivo što počinjemo da gubimo strpljenje. Za tih dvanaest godina snimljeno je oko 60 filmova, od kojih se gotovo jednocifrenim brojem mogu izraziti oni koji su upućeni ovom vremenu i današnjem čovjekovom postojanju. Polovina od njih luta po davno minulom prošlosti, blizu polovine obrađuje sliže posljednjeg rata, a svega nekoliko upućeno je licu i naličju sadašnjosti. Ovih posljednjih, najviše isčekivanih, u čitavoj dosadašnjoj produkciji bilo je svega 11 (»Priča o fabrici«, »Jezero«, »Plavi devet«, »Svi na more«, »Ciguli-miguli«, »Vesna«, »Milijuni na otoku«, »Posljednji kocijski«, »Cipelice na astafu«, »Zenica« i »Male stvari«). Dakle, jedva jedan godišnje! Taj broj mogao bi nekome zgoditi iak zadovoljavajući. No, cifre suobičano varljiva stvar; ovi ih i sami su dva-tri stvarno savremenja, a ostali su to samo formalno. Jer, ili se veoma malo dotiču stvarnih životnih predmeta savremenosti ili su njena profanacija, (»Ciguli-miguli«, »Svi na more«, »Jezero« itd.). Strože uez, samo je »Zenica« film za koji se može reći da pokazuje ljude modernog života — svejedno što ni ona nije sasvim lišena izvjesne motivske perifernosti. A to je apsurd za film koji nazivaju »umjetnost dana«, tj. umjetnošću koja uslove svoga postojanja mora tražiti u stalnim neposrednim kontaktima sa svijom dobom.

Makoliko da je lično genijalan, Čaplin nikad ne bi bio ovo što jeste da svoju stvaralačku moć nije stavio u službu dana u kome je živio. Francuski film stekao je slavu prije svega što je živio sa svojim vremenom (»Crni realizam«), a veličinu italijanskog filma izgradio je prije svega neorealističkim kontaktim sa svijom dobom.

Po ogromnim prednostima koje imaju u poređenju s drugim umjetnostima, film je najčešće predodređen da bude najbrži tumač i propagator duha i duševnih ljudi i epoha u kome nastaje. Banalna je istina da gledalac u svakoj, pa i u filmskoj, umjetnosti želi najprije da vidi sebe (komedija) »Zajednički stan«, igranu je u pozorištu više nego jedna domaća ili strana drama poslije rata — bez obzira na njeone vrlo prosječne literarne kvalitete. Očigledno zato što je djelo raspravlja aktuelni motiv današnjeg čovjekovog življenja.

Rekli smo da je »Zenica« prvi i gotovo jedini naš film sa stvarnim savremenim sadržajem. Kaku reakciju taj film izaziva u raspoloženjima današnjeg gledaoca? U Beogradu, »Zenica« je počela da se prikazuje 20. marta, a danas je 17. april. Dakle, na repertoaru je već mjesec dana, i preko 60.000 gledalaca ispunjavao je dosad dvoranu »Jadranu«. Nijedan od naših filmova nije se toliko dugo vremena održao na beogradskom repertoaru. Primer »Zenica« je neoporeciva potvrda uvjerenja, da je u umjetnosti, a naročito u filmskoj, tematska savremenost neophodni element njene egzistencije. Popularnošću koju je kod publike stekla, »Zenica« je pouzdana garancija i posticaj filmskim umjetnicima da će njihova umjetnost biti najviše poštovana i voljena ako bude živjela sa željama i potrebama svojih savremenika.

Milutin Čolić

Ante Šantić:

Paron Toma (ulje)

Deset godina jedne skromne ustanove

U jednoj maloj sobici u prostorijama Kotarskog sindikalnog vijeća na Poljani maršala Tita nalazi se biblioteka, koja nema nikakve pretencije da bi se nazivala ustanovom, ali koja iz dana u dan okuplja sve veći broj čitalaca, te tako postaje prilično koristan kulturni faktor u našem gradu. U čemu je tajna njezine rastuće popularnosti? To zapravo nije nikačka tajna, već ono što zna sve veći broj naših građana, ljubitelja dobre knjige, a to je da se u njoj mogu naći novoizdale knjige gotovo u isto doba kao i na izložima knjižara.

— Boli me srce, — veli bibliotekarka Anita Juras — kad vidim na izlogu knjižare kakvu dobru knjigu, a nemam sredstava da je nabavim.

Tada ona ne žali truda da bi pribavila sredstva i u svojoj kartoteci registrirala nove knjige. A ta sredstva dobiva uglavnom od Kotarskog sindikalnog vijeća i Radničke kulturno-prosvjetne zajednice, koji daju najviše što mogu.

Osnovana je prije 10 godina sa fondom od svega 300 knjiga, koji se ne prestano povećava, te danas broji preko 3000. Osim sa beletistikom, biblioteka raspolaže s velikim brojem stručnih i političkih knjiga. Sa političkom literaturom vjerojatno je najbogatija u našem gradu.

Broj članova, koji sada iznosi 250,

stalno se povećava. To su sve radnici i službenici, članovi sindikata. 150000 dinara utrošeno je prošle godine za nabavku novih knjiga. To je priličan iznos, ali ipak nedovoljan da bi se zadovoljile želje čitalaca.

— Knjige su vrlo skupe, — prica vrijedna bibliotekarka, koja biblioteku vodi od osnutka — čitalaci traže uglovnom samo nove knjige, a ja mogu da se svake nabaviti najviše dva primjerka, koji odmah idu na čitanje.

1320 knjiga pročitanih samo u prošloj godini najbolje govore o dinamičnosti ove biblioteke.

Knjige su sredene po kartoteci, prema propisima koji važe za knjiznice u našoj Republici.

— Ne smatram da je ovaj sistem naročito praktičan, — priznaje drugarica Juras — jer čitalaci ne vole tražiti knjigu po kartoteci. Oni vole da imaju slobodan pristup knjizi, da je sami izvikuju iz police, opipaju, prolisaju i tek onda se odlučuju da li će je uzeti.

Perspektive za dalji razvoj ove biblioteke prilično su dobre.

— Izgleda da će ove godine biti više sredstava, a osim toga preći čemo i u nove, bolje prostorije. Nadam se da će se tada moći otvoriti i sindikalna čitaonica uz biblioteku, što bi po mom mišljenju bilo vrlo potrebno — rekla nam je na kraju drugarica Juras.

— b —

Izabran novi školski odbor u Vodicama

Na zboru birača, koji je održan ovih dana u Vodicama, izabran je novi školski odbor. Predsjednik dosadašnjeg školskog odbora podnnio je izvještaj biračima o radu ovog odbora kroz protekle dvije godine. Školski odbor u Vodicama ubrzo je našao sadržaj rada, te se odmah pored materijalnih problema škole prišlo rješavanju i drugim problemima. Najglavniji zadatak školskog odbora je na zboru birača da je dan dio roditelja ne suraduje sa školom, ne posjećuje roditeljske sastanke i ne pokazuje naročitu pažnju i interes za napredak svoje djece. Djeca takvih roditelja su redovito loši učenici.

M.

Komunalna banka Šibenik OBAVJEŠTAVA SVOJE KOMITENTE

da se u saobraćaju sa pojedinim bančnim službama služe novim brojevima telefona: Direktor — Sekretarijat — Knjigovodstvo broj 411.

Pomoćnik direktora — Potrošački zajmovi — Služba likvidacije i blagajne 511.

Platni promet — Budžetska služba 500.

Obrazovanje naših radnika veoma važan zadatak

Koliko je dopunsko obrazovanje radnika krupan problem, koji naime ozbiljan i sistematski rad, vidljivo je samo iz toga, što danas ima na našem području 1300 radnika i službenika u organima radničkog upravljanja, koji se dnevno bore sa složenom privrednom problematikom.

Rad na dopunskom obrazovanju radnika na našem području odvija se kroz razne organizacione forme, koje su prilagođene našim priljkama.

Jedan od tih oblika je škola za opće obrazovanje radnika, koja u pojedinim semestrima ima i do 150 polaznika. Ova škola, koja iz godine u godinu sve više okuplja radnike i službenike postigla je značne rezultate, kako u pogledu broja polaznika, tako i u pogledu kvalitete i uspjeha. U prvim počecima rada te škole, bilo je nešto preko 80 polaznika, dok danas pri koncu II. semestra školske 1956/57. godine, ona broji 170 polaznika. Svakako, da nas ovaj broj ne može zadovoljiti, ali se može konstatirati članan porast broja polaznika, a isto tako poboljšanje uspjeha i kvalitete.

Međutim, broj polaznika-žena ne zadovoljava. Omjer 10:1 u korist muškaraca pokazuje, da se naše radne žene, i porem mnogih objektivnih razloga, nisu dovoljno zainteresirale i još uvijek konzervativno prilagodljivi, poduzeću sticanju stručne spreme, koja bi im omogućila bolji i lakši posao.

Preko raznih stručnih tečajeva, koje organizira Radničko sveučilište, prošle godine steklo je preko 80 radnika stručne kvalifikacije. Najbrojnije je zastupan metalski

smjer, koji je u toku godine imao 65 polaznika. Međutim, zbog postojećih zakonskih propisa pri ocjenjivanju zvanja polaznika, ne može se naći jedan jedinstven kriterij, koji bi omogućio stvarno, ne samo po praktičnom, nego i po teoretskom znanju, kvalificiran odnosno visokokvalificiranih radnika-majstora.

Naime, osnovni preduvjet za pristupanje na ispit, jeste određeni broj godina radnog staža, dok se ne traže neke pretkvalifikacije, koje bi opravdale i s teoretske strane pristupanje tom ispitu.

Ipak, nova reforma školstva donosi nam i u tom pogledu dosta novoga, tako da će u buduću, jedan broj godina radnog staža, posjedovati i teoretsku spremu, koja bi odgovarala toj kvalifikaciji.

I tečajevi stranih jezika, naročito engleskog jezika, brojno su posjećeni. Metode predavanja, dozad su bile one »klasičnoga« vida, dok u buduću, predviđa se učenje na magnetofone, a što će znatno olakšati rad i nastavnicima i učenicima.

Osim ovih formi, veliki broj nekvalificirane radne snage, koja je pretežno došla sa selja, zahtjeva i druge dinamičnije i neposrednije oblike, koji će u samoj tvornici, poduzeću prilagodljivi, svoj sadržaj potrebama proizvodnje i koji će tretirati privredne probleme za kojima se radnici i članovi radničkog savjeta dnevno susreću.

U tu svrhu Radničko sveučilište angažiralo je 15—20 predavača, što je uzgred rečeno nedovoljan broj, koji u obliku seminaru direktno u pri-

vrednoj organizaciji zajedno sa radnicima i članovima radničkih savjeta, obraduju pojedine ekonomski teme.

Za sada, zbog nedovoljnog broja predavača, prikladnih prostorija i drugih objektivnih razloga, organizirani su seminari samo za članove radničkih savjeta. Ovi seminari počeli su sa radom u decembru prošle godine i postigli su već sada vidljive rezultate. Kroz diskusiju su predavačem članovi radničkog savjeta izmjenjuju svoja iskustva u upravljanju poduzećem, pa na taj način postaju sve više zainteresirani za rad svog poduzeća.

Nažalost, zbog navedenih razloga nije bilo moguće obuhvatiti sve privredne organizacije, ali se u daljnjem radu predviđa uključivanje većeg broja poduzeća i radnika izvan radničkog savjeta.

U većem dijelu radnih kolektiva radnički savjeti postali su stvarni instrument upravljanja, živa snaga koja omogućuje najšire učešće svih radnih ljudi, da utječu na proizvodnju, da neprestano aktivno surađuju na unapređivanje svojih poduzeća.

Zbog svega toga, nameće nam se, kao stalna dužnost izobrazba najširih slojeva radnika, jer ciljevi i zadaci obrazovanja radničke klase u našoj zemlji proističu iz njene historijske uloge u izgradnji industrije i borbi za povećanjem produktivnosti rada, izgradnji radničkog i društvenog upravljanja i ostvarenju slobodne i cijelovite ljudske ličnosti.

Vukov Joško

Rad Omladinskog kulturno umjetničkog društva

Omladina je aktivna

Svakog radnog dana od pet sati poslijepodne podne u Ulici Pavla Pašića, iz bivših prostorija RKUD-a »Kolo« čuju se zvuci tambura i vesi glasovi omladine. Radoznali prolaznici često zaviruju u prostorije i na pitanje, koja grupa vježba, dobivaju odgovor, da se u tim prostorijama od 24. XI. 1956. god., smjestilo Centralno omladinsko kulturno-umjetničko društvo, na čije se osnivanje dugi čekalo. U dobar rad društva vjerovalo se od njegova osnutka, jer je bilo mnogo mladih ljudi, koji su s nestreljenjem u velikim veseljem dočekali početak rada. Danas, nakon pet mjeseci rada, možemo sa zadovoljstvom konstatirati, da su se ostvarile naše želje za uspješan rad društva. U tri sekcije (folklornoj, tamburaškoj i dramskoj) radi aktivno oko 100 članova, većinom radničke omladine. A upravo ta činjenica najviše nas veseli, jer sve nedavno omladina našega grada nije imala gdje da svrati i da se zabavi. Najaktivnija je, svakako, folklorna sekcija, koja već 4 mjeseca redovito vježba pod stručnim vodstvom Rajke Žepine. U svom programu imaju pripremljeno ne-

koliko narodnih kola, s kojima su, uz pištanju tamburaša, već nekoliko puta nastupili s velikim uspjehom. Tako su do sada gostovali u Betini prilikom Omladinske smotre Betine, a nekoliko narodnih kola izveli su i na akademiji u čast početka omladinskih radnih akcija kota Šibenik.

I tamburaška sekcija vježba redovito gotovo svaki dan. Potrebno je napomenuti, da tom sekcijom, uspješno i autoritativno, rukovodi amater, učenik VII. razreda gimnazije Vodišek Mihajlo. Prema rječima tajnika društva B. Kulokla, te dvije sekcije pripremaju sada program, s kojim će nastupiti u Zagrebu za vrijeme Gimnaestrade. Za tu priliku folklorna sekcija vježba Vrličko kolo, a tamburaši splet dalmatinskih narodnih plesova i pjesama. Pored vježbanja programa za nastup u Zagrebu, folklorna i tamburaška sekcija pripremaju i nekoliko točaka za nastupe na akademiji uoči Prvog maja i na Dan mlađosti.

U zadnje vrijeme ozbiljnim radom započela je i dramska sekcija. Članovi te sekcije pripremaju u režiji prof. Ive Livakovića komediju »Ro-

dak iz Amerike«. Za rad u dramskoj sekciji postoji veliki interes, tako da se će urediti prični paralelni uvežbavanju još jedne komedije. Vode se pripreme i za formiranje vovalne sekcije, za koju postoji veliki interes.

Osim dosada iznijetog, društvo pruža svesrdnu pomoć svim kulturno-umjetničkim družinama na školama i po selima našeg kotara. Gostovanja po selima smatraju rukovodioći društva svojom glavnom obvezom, slijedeći time svjetle tradicije bivšeg omladinskog društva.

Svakako da bi rad Centralnog omladinskog kulturno-umjetničkog društva bio još uspješniji da postoji prikladnije i veće prostorije. U našem gradu osjeća se već godinama hitna potreba gradnje omladinskog doma, koji bi odigrao vidnu ulogu u odgoju omladine našeg grada, za koju ne možemo uvijek kazati sve najbolje.

Kao što se vidi iz iznijetog, Centralno omladinsko kulturno-umjetničko društvo opravdalo je već do sada svoje postojanje i pomo

za naše najmlade

Brod bez posade

Jednog jesenskog jutra osvanu u luci. Bio je to veliki bijeli brod s tri jarbola i s divnim žičkastim jedrima. Članovi posade iskrcaše se na kopno, no nisu napustili lučki grad, nego se naseliše u maloj pristanišnoj gostonici — i tu ostaše. Tako je na velikom bijelom brodu samo kapetan ostao, koji je ujedno bio i vlasnik broda i malo psetance, koje nije bilo veće od nogometne lopte. No, to malo psetance bilo je stalno u pokretu, lajalo na prolaznike, hodalo rubom broda i izvodilo svakojake vještine.

Među iskrcašima mornarima, čiji se dva mlađa crnaca, čiji bliještavi zubi izazivaju naše divljenje. Zavoljeli smo ih iz daleka. Ali priči im sasvim blizu — nitko od nas nije imao smjelosti.

Drugoga dana po dolasku broda saznao se, da su mornari stupili u strajk, da traže povisicu plaće — i da nemaju namjere ispoštovati nego se udovolji njihovim zahtjevima.

Tako smo u dva dana doživjeli tri iznenadjenja: Vidjeli smo veliki bijeli brod s tri ogromna jarbola i bezbroj konopaca; vidjeli smo crnace s bijestivim zubima, koje smo zavoljeli iz daleka, dok smo ih se iz blizine plasili. I — čuli smo za novu riječ — strajk, značenje koje nismo razumjeli, ali smo zamisljali, da ta nova riječ ima neko carobno svojstvo.

Jednog dana kapetan broda pozove jednoga od nas na brod — i daruje mu slatkis. Proveo ga je s kraja na kraj broda, pokazao mu kormilo, kompas, male kabine, okrugle prozore i bezbroj drugih privlačnih stvari. Na polasku mu reče, da drugoga dana doveđe na brod desetak svojih starijih drugova, koje će također obdariti slatkisima.

Idućeg dana, našli smo se na brodu nas desetorica, a najstariji među nama imao je petnaest godina. Malo bijelo psetance nasratlo je na nas, pokušavalo nas ugrijeti za noge, te smo se u strahu razbjezdili na sve strane: jedni uz stene od konopaca, drugi na katarku, treći na krov kormilarnice . . . No, "nā kapetanovu" strugu sa povijet pseto se povuče u svoju kućicu i tu se smiri, položivši čistu njušku na prednje šapice.

Kapetan se nasmiješi. Na žarkom suncu bijlesnuće njegovih zlatnih zubi. Mi se natinsusmo oko njega, no on nas ne ponudi slatkisima, kako smo to očekivali. Umjesto darova on nas, svakoga posebno uhvati za mišice, okrene ledima prema sebi i pogledem odmjeri visinu tijela. Zatim reče:

— Vi ćete postati moji mornari. Jedan od vas bit će voda palube, drugi kormilar, treći kuhan — Ali reba da znate, da je štunja zlato . . .

Pogledasmo se zbumjeno. Postati mornar u velikom bijelom brodu — tri jarbola i bezbroj stenica, ispletene od konopaca, to je bio najdavniji san svih nas. I, eto, toga časa nam je pružila prilika da svoje divne pretvorimo u stvarnost. Nauvana stvar, da nitko, od nas nije omislio na svoje roditelje, niti i naš namjeru zatražiti njihov prijatelj. Pribavili smo, dakle, bez azmišljivanja kapetanovu ponudu — on nas za uzvrat, počasti slatkisima: južnim voćem. Zatim reče:

— Sutra naveče, u deset sati idite jedan po jedan na brod. Ali trogo pazite da vas ne opaze

mornari. To su zli ljudi.

Jedan od nas upita:

— Zašto su mornari napustili brod?

Kapetan se časkom zamisli. Sudjeći po njegovom držanju, pitanje ga je iznenadilo. Njegova šutnja stvorila među nama malu zabunu.

— Stupili su u strajk — reče oklijevajući. — Traže veće plaće. Međutim, nema dovoljno posla; brodove na jedra potpisuju parobrodi. Još malo, pa će i ja svršiti . . . ne znam ni sam gdje . . . Možda skupas s brodom na dno mora, A sada idite. Ne zadržavajte se oko broda, da vas ne bi primijetili. Na pristaništu je njihova straža.

S nekim čudnim i nelagodnim osjećajem napustimo brod. Mornari su nas po svoj prilici primijetili, ali su se pravili kao da je sve u najboljem redu.

Drugoga dana pušnici je umjereni sjeverozapadnjak. Kapetan je sjedio na platnenoj sjedalici, osonjen ledima na vrata kormilarnice. Malo bijelo psetance lajalo je na neki brod, koji je toga čas u ulazu u luku. Pređe pristanišnom gostonicom mornari su nešto živo razgovarali. Iz njihovih kratkih lula izvijao se dim. Mi smo motrili krišom, no nitko od nas nije se usudio da im se približi.

Prošao nam je taj dan u velikom očekivanju događaja. Po zalasku sunca ubrzo se spusti noć, protkana bezbrojnim zvjezdama.

Na tornju sat otkučava devet uđara. Naša se srca uzneniraju. Veliki bijeli brod s tri jarbola pričinjava nam se kao ogromno živo čudovište, koje će nas uskoro prebaciti do najudaljenijih kutaka zemlje.

Kad je otkucalo deset sati, iz naše se grupe odvojni najstariji dječak preprezno se uputi u pravcu pristaništa. Za njim pode drugi, zatim treći — i tako redom, do posljednjeg — mene. Ali moje noge postadoše teške, kod nesiguranja . . .

Kad sam se toliko približio brodu, da sam mogao raspoznati raspored njegovih konopaca, boju jedara i krov kormilarnice, dvije me snažne ruke pograbise. Kriknuh u noć. Netko iz mojih ledavaće:

— Ovo je posljednji od malih strajkolomaca . . .

Povedoše me u gostonicu. Nisam znao što se desilo s ostalim. Ali kad sam ih zatekao u gostonici, među mornarima, kako izgubljeno bulje u pod, toga sam časa shvatio, da smo počinili nešto nepošteno.

Jedan od mornara pokaže na mene prstom. A zatim će podruglije:

— Dobro bi nam došao za kuhanog pomočnika.

Drugi prihvatiše:

— Za kormilara.

— Za vodu palube.

Nastade grohot. Činilo mi se, da su se čak i njihove lule smijale.

Jedan od dvojice crnaca potapšao me rukom po ledima. Na crnom mu licu pojavi se dobrodošan smješak. Nikada ne cu zaboraviti njegov prijateljski pogled, koji nas je više bodrio, nego što nas je osudio.

Po naredenju mornara gostonićar donese vino. Meni reče:

— Tvoj je otac pošten čovjek.

A ti, gle, pobegao u strajkolomac!

Nanošiš štetu malim ljudima. Uostalom, sreća tvoja i svih vas, što vam je namjera propala. Bezdušni kapetan bi vas iskrcao negdje u Africi, da vas krokodili pojedu. Lavovi da vas raznesu . . .

Jedan mornar, za glavu veći od ostalih, posavjetuje:

— Vi ste još premladi, pa ne možete shvatiti suštinu naše borbe protiv tvrdice brodovlasnika. Povisici plaće nam je odbio, ne zato što je nije u stanju dati, nego zato što je nečovjek. Ali, ali . . . — spremni smo se i mi boriti protiv njega, da od zadnjeg novčića u našem džepu.

Ubrzo nam je sinulo u glavi: kapetan broda pokušao nas je koristiti u borbi protiv svojih mornara. Doduše, Afrika sa svojim lavovima i krokodilima nije nas plasila. Ta u školi smo učili, da tamima najmuna, datula i deva, naranča i kokosovih oraha a to je nešto, što bi svatko od nas želio vidjeti i okusiti. Tako smo ludo željeli jedriti velikim bijelim brodom s tri jarbola, s bezbroj kono-paca i stepenica. No nitko od nas ne bi želio biti strajkolomac, koji nanosi štetu malim ljudima.

Kada je otkucala ponoć, gostonar reče:

— Idite sad svojim kućama. Vaši su roditelji u velikoj brizi zbog vasa. A ubuduće dobro razmislite prije, nego učinite kakvu glu-

Konačno s petnaestom danom osvanu i pobjeda strajka. Brodovlasnik nije imao kud, nego da popusti pred složnim mornarima. Brod se trgnu, a zatim zaploviti pučinom, bijeli i lagani poput galeba. Razdragani divnim prizorom, mi smo sa samog ruba obale srdačno mahali rukama na pozdrav.

Tako neslavno propade naša na-mjera, da postanemo mornari broda s tri jarbola i bezbroj konopaca.

Pešo

(Iz neobjavljenje zbirke priča za djecu »Bjegunci«)

Zvukovi i boje

Između brda
Livada zelena,
Na kojoj pasu
Stada jelena.
Mirišu trave
A izvor voda
Žubori slatko:
Sloboda — Sloboda.

I lasta se druga
Pjesmom javila,
Već je pod strehom
Gnijezdo savila:
Kućica mala
Od samog blata,
S jednim prozorom
Ali bez vrata.

Za zidom je pčela
Višnju oprasila.
Da li je koji
Cvijet promašila?
Na krošnju višnje
Leptiri sjeli;
Leptiri bijeli,
Posve bijeli.

P. B.

DANE NA MJESECU

Sunčanim jutrom veselo svira Skladna frulica Dane pastira. Uz divnu svirku i zlatna ševa Proljetnom danu pjesmicu pjeva. I tako sve je prepuno pjesme, Uz srebrn žubor izvora — česme. Al' jutros Danu baš tajna muči: Htio bi on da Sverni dokuči. Pitane mu se po glavi mota: Da li je mjesec bez života, Iznenada se ideje sjeti, Da podesi na Mjesec u raketi! Golem je prostor, no volja jaka Dignuti će ga iznad oblaka. A zatim, druže, dječak nam ode Da zastavu našu na Mjesec pobeđe. Snimat će gore od jutri rana, Sve od oluja do živih vulkana. No, same ideje ništa ne vrijede; Ta, tko će na Mjesec da ga povede!? Pospano mrmlja: »O puste štete, Sto ovđe nema brze rakete . . .«

Iznad pašnjaka — zar nebo gor? ! Pred njim se časkom raketa stvari. Sva se blista straga i sprjeda, Vremena nema da je razgleda. Tek što se žurno u nju uvuče, Nešto pozadi kao grom puče. Eksplozija ga silna potrese, Zatim u Sverni brzo ponese . . . Pospane oči časkom protrije, Pogleda zemlju — okrugla mrlja. Ipak je vidi sa svih strana, Opkoljenu od Oceana. I zrak i nebo — sve se to mijenja U carstvu njegovih snovida. Po prvi puta ugleda sada I druge putnike iza pregrada. Ima ih, druže, sa svih strana Sve od Ulcinja pa do Pirana. Tu je i Bora iz Kotora, I sekla Mira iz Trogira; Marko i Janko iz Šibenika, I hrabri Vlatko iz Dubrovnika. Iz Splita Duje, iz Zadra Špilo, Iz Rijeke Bruno, iz Pule Miro. Tu je i Mate iz Banata; Iz Titograda ponosa Rada; Iz Siska Vlatko, iz Šapca Ratko, Iz Kranja Stane, iz Skopja Bane. Bosna je dala maloga Muju, Hercegovina silnoga Gruju . . . Čitava ovje ekipa smjela, Obučena je u gumi-odijela. Svima na glavi — nije to šala — Nalazi se kapa od metala.

Hrabroj posadi pilot se smiješi, A ustreba li on ih i tješi . . .

Po krovu raketne, ko zrno žita, Zabubnja bezbroj meteorita.

Nasmijaje se, jer sada već znaju,

Da im se put bliži sretnom kraju.

— Pažnja! Pažnja! — pilot se javi,

Skoro će pobjeda da se slavi.

Još je svega hiljada milja,

Do Mjeseca — našega cilja . . .

Cim zadnje rjeci pilot izusti,

Sjajna se raketa na Mjesec spusti.

Tako prispeje još za dana,

Između dvaju mrtvih vulkana.

Dane sa grupom hrabrih dječaka

Izade vani laka koraka.

A zatim junak brzo razvije

Zastavu drage Jugoslavije.

Ubrzo čudne goste Sverni

Okruiži mnogo divljih leptira.

Bezbrijan guštera i ljudi-ptica

A jedan do drugog, s visokih grana,

Nisu se plodovi slatkih banana.

I kađa s ičekali ljudi,

Uslužno ti se za jelo nude . . .

Prva se javi ponosna Rada:

— Nauka o Svernu u muzej spada.

Što smo učili istina nije;

Od silnog života sve ovdje vrije.

Na Mjesecu se slobodno diše:

Vode i zraka ima i previše.

Stara škola za nas ne važi,

Jer je zidana sa ciglom od laži . . .

Najednom Dane posred blata,

Ugleda grude čistoga zlata!

Svaka se od njih svjetluča,

Kao da su to dječaci Sunca.

Zlatna groznička njega potrese,

Zaželi da Mjesec sobom ponese.

I kao što mnogi lakomci rade,

I on na zlato glavačke pade.

Uzgibaše se njegove grudi . . .

Ali se tada naglo probudi.

Od straha mu se koljena tresu;

Pred njim je pašnjak, al' ovde gdje su!?

No brzo dječak svoj strah savlada,

Oporavi se od mučna pada.

Umjesto čudnih ljudi — ptica

gradska kronika

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Utorak, 30. IV. — SVEĆANA AKADEMIJA — povodom proslave Prvog maja. Početak u 20.30 sati. Nedjelja, 5. V. — OŽALOŠĆENA PORODICA — premijera komedija B. Nušića. Početak u 20 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: Premijera američkog filma u bojama — SAN ANTONIO — Dodatak: Filmske novosti br. 16 (do 4. V.).

Premijera zapadno-njemackog filma u bojama — BARON CIGANIN — Dodatak: Filmske novosti broj 17. (5. do 8. V.)

SLOBODA: Premijera američkog filma — NA IVICI TROTOARA — (do 3. V.)

Premijera domaćeg filma — CIPELICE NA ASFALTU (4. do 5. V.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 4. V. — II. narodna ljekarna — Ul. Bratstva i jedinstva.

Od 5.—8. V. — I. narodna ljekarna — Ul. Božidara Petranovića.

NOĆNO DEŽURSTVO U DOMU NARODNOG ZDRAVLJA

U Domu narodnog zdravlja — Šibenik uvedeno je noćno liječničko dežurstvo za hitne slučajevе, koje traje od 20 sati navečer do 7 sati ujutro slijedećeg dana. Telefon 6-71.

IZ MATIČNOG UREDA

Šibenik

ROĐENI

Nives, kći Frane i Gracielle Hrabar; Marina, kći Mate i Radmila Mužinić; Mladen, sin Marka i Milice Korda; Žarko, sin Vice i Milice Mihaljević; Anka, kći Tome i Božice Pešić; Marin, sin Budimira i Cvite Bračanović; Majda, kći Luke i Blaženke Grubić; Dina, kći Luke i Antule Ljubić; Mirjana, kći Jerke i Voite Poglebić; Nedeljko, sin Steve i Marije Roža; Branka, kći Rončević Ljubice; Dragan, sin Spasa i Draginje Urukalo; Gojka, kći Tomislava i Senke Ivanda; Jadranka, kći Ante i Tonke Crlić; Darko, sin Paška i Marije Višić; Goran, sin Šižgorić Vlatka i Alich Antice i Marko, sin Šime i Danice Labor.

VJENČANI

Zaninović Šime, mašinski tehničar — Jakovljević Vjera, službenik; Ogorevc Jožef, vodnik JNA — Rakić Rosa, radnica; Matura Miro, mehaničar — Grgas-Svirac Milica, radnica; Juras Živko, zidar — Plešadić Marija, radnica; Starc Predrag, automehaničar — Vukšić Tatjana, domaćica; Miletić Tomislav, trg. pomoćnik — Vudrag Davorka, krojačica; Vidak Buljan Josip, mehaničar — Iljadica Dragica, medicinska sestra; Friganović Vinko, mehaničar — Tambaća Sonja, domaćica; Zorić Mihovil, poslovoda — Gojanović Desanka, službenik; Dogović Danilo, službenik — Lajbara Božena, službenik; Vulinović-Zlatan Čedomir — Polić Blaženka, domaćica i Čaleta Mladen, radnik — Gulin Milka, domaćica.

UMRLI

Dobrić Vjera Milana, stara 4 g.; Perković Stana pok. Josipa, stara 50 god. i Mrnde 'ka pok. Nike, stara 67 god.

Zajednički koncert Šibenske i Trogirske narodne glazbe

5. o. mj. Šibenska i Trogirska narodna glazba priredit će zajednički koncert u Šibeniku i Zadru. Koncert u Šibeniku održat će se na Poljani maršala Tita u 11 sati, a u Zadru istog dana navečer.

Tijesna suradnja između Šibenske i Trogirske glazbe datira još iz vremena između dva rata. Tada je u nekoliko navrata dolazio do u-

zajamnih gostovanja ove dvije kulturne investicije. U poslijeratnom razdoblju ta suradnja je još više pojačana, a ovoga puta obje glazbe nastupit će sa ranije jedinstvenim izrađenim programom. Na programu se nalazi koračnica »Narodni heroji« od Pomykala, ouvertura »Partizanska« od Učakara, odломci iz Zajčeve opere »Nikola Šubić Zrinski«, prvi čin iz Tijardovice operete »Spliški akvarek«, završetak III. čina iz Gotovčeve opere »Ero s onog svijeta«, tatin koračnica »Pobjedak« i Kuletinovi »Hrvatski dalmatinski biseri«. Koncertom će rukovoditi dirigenti Ante Vuletin i Andro Sentinela.

RADNO VRIJEME U PRODAVANICAMA NA DANE PRVOMAJSKIH PRAZNIKA

Prema obavještenju koje smo dobili od Trgoviške komore u Šibeniku, poslovanje u trgovackoj mreži za vrijeme prvomajskih praznika, vršit će se na ovaj način: prodavaonice industrijskom robom, prehrambenim proizvodima, te voćem i povrćem 30. travnja poslovati od 7,30 do 12 i od 16 do 20 sati, dok će 1. i 2. svibnja biti zatvorene. Prodavaonice kruha i meso 30. travnja poslovati će kao obično, 1. svibnja bit će zatvorene, a 2. svibnja bit će otvorene od 7 do 9 sati.

OBILJE PROIZVODA NA TRŽNICI

Na šibenskoj tržnici u posljednje vrijeme je zabilježena veća ponuda raznih poljoprivrednih proizvoda. Pojavio se prvi grašak i mlađi crveni luk. Cijene pojedinim proizvodima kretaju se ovako: krompir 20, grašak 150, salata 30-40, mrkve 50, mlađi crveni luk 50, bijeli luk 200, grah 56-65, blitva 30-35, špinat 40, kiseli kupus 40, jabuke 55, suhe šljive 350, limuni 300, naranče 340, orasi 240 dinara kilogram i jaja 14 dinara po komadu.

DOVOLJNE KOLIĆINE RIBE

Na šibensku ribarnicu dovezene su u posljednje tri dana velike kolичine ribe. Ukupno je dopremljeno oko 2500 kg razne ribe. Cijene su bile dosta visoke. Skuše su se prodavale po 200 dinara kilogram, jugulje 400, srdele 120, bukve 140, struni 120, škrpne 220, trlje 400, arbuni 400 i t. d.

Ureduje redakcijski kolegij
»S I B E N S K I L I S T«
organ Socijalističkog saveza
radnog naroda kotara Šibenik
Glavni i odgovorni urednik:
Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica
Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka
Šibenik br. 47-KB-15-Ž-182

Rukopisi se ne vraćaju

Preplata za tri mjeseca 130,
za pola godine 260, a jednu
godinu 520 dinara

Tisk: »Stampa« Šibenik

stači Tedlinga, Stošića i Škugora u navalni, te Šupu i Tambaću u obrani.

Zvonko Tedling, kapetan ekipa: Nismo zasluzili tako visok poraz. Naročito ne po predviđenoj igri.

Nepravilno dosudeni jedanaesterac nepovoljno utjecao na cijelu momčad, kao i tri nedosudena jedanaesterca u našu korist kod stanja 1:0 za »Partizan«. U 20. minuti II. poluvremena ispravno je dosuden udarac sa 11 metara, koji je Bašić lako obranio. Na visok poraz utjecala je veoma plastičiva igra jedanaestorce »Šibenika«, kao i respektiranje protivničke ekipa.

Zasluzili smo postići bolji omjer. Najbolji pojedinačna u našem timu nije bio. Svi su se jednako trudili. Prijem, koji smo našli kod »Partizana«, bio je nadasve dobar.

5. SVIBNJA: MOTOTRKE NA OBALI

U nedjelju 5. o. mj. šibensko Automoto društvo organizirat će na obali Oslobođenja mototrke na kojima će nastupiti automoto društva iz Splita, Zadra i Šibenika. To će ujedno biti prva priredba takve vrsti ove godine u našem gradu.

sportski život

Afirmacija STO „Partizan“ u Hrvatskoj

Još uvijek kod mnogih preovlađava mišljenje, da je rad društva STO »Partizan« jednostran, da se njihov sadržaj rada odražuje samo u vježbanju na spravama i sletskim vježbama. No, to mišljenje je sasvim krivo i ono je rezultat zastarjelog shvaćanja o radu ove naše organizacije.

Brojke demantiraju to mišljenje. Samo jedan primjer: u redovima »Partizana« Hrvatske ima preko 6000 aktivnih plivača i plivačica, a to je daleko veći broj od onog koje u svom registru vodi Plivački savez Hrvatske. I u mnogim drugim sportskim granama, u malom rukometu, košarci i drugim sportskim granama. Česta su međusobna takmičenja susjednih drustava »Partizana«, koja su postala stalni sistem rada. Organizirane su lokalne lige za razne sportske discipline i gotovo svake nedjelje održavaju se raznovrsna takmičenja.

I u Istočnoj Slavoniji, i Vinkovacima kotar, na primjer, organizacije STO »Partizan« također razvijaju svestrano aktivnost koja se manifestira u mnogobrojnim raznovrsnim takmičenjima. Treba istaći primjer selu Orolik, gdje su međustani dobrovoljnici prinosili u novcu i naturom stvorili materijalnu bazu za uspješan rad Mjesnog društva »Partizan«.

U Lepoglavi, zahvaljujući razvijenim rezultatima na širenju pokreta fizičke kulture. Tako se je već u prvim mjesecima ove godine predstavljeno 12 raznovrsnih takmičenja. I u Istočnoj Slavoniji, i Vinkovacima kotar, na primjer, organizacije STO »Partizan«, koja se odvija u društvenim »Partizanama«, koja su postala stalni sistem rada. Organizirane su lokalne lige za razne sportske discipline i gotovo svake nedjelje održavaju se raznovrsna takmičenja.

Izvršni odbor STO »Partizan« u Hrvatske, priprema savjetovanje o aktivnosti »Partizanak« u gradovima i industrijskim centrima. Na tom savjetovanju referate o toj temi podnijeti će predstavnici drustva »Partizan« iz Rijeke, Osijeka, Sisika, Borova, Dubrovnika i Karlovcu. Čitljivo je savjetovanje da temeljno analizira mogućnost daljnje jačanja organizacija »Partizan« u gradovima i industrijskim centrima i da razmotri mogućnosti uključivanja sto većeg broja radnika, a naročito radničke omladine u svoje redove. U nekim mjestima organizacije »Partizan« bile su aktivni sudionici u razvijanju radničke sportske aktivnosti, a na ovom savjetovanju koristit će se njihova iskustva kako bi u svim gradovima i industrijskim centrima »Partizan« bio još aktivniji pomagac radničke sportske djelatnosti.

Rezultati, koje je organizacija »Partizan« u posljednje dvije godine postigla u Hrvatskoj rječito govore, da je ova naša sportska organizacija prerasla stare okvire, usvojila nove moderne metode i forme rada, koje su joj omogućile svestran i razvijanju pokreta fizičke kulture.

Štoga »Partizan« sve više i više nailazi na jaku finansijsku i moralnu pomoć organa viesti, društvenih, političkih organizacija i organa samoupravljanja. Evo na kraju još jedan primjer. Nedavno je radnički savjet Željezare Sisak odlučio da jednu veliku halu uступi mjesnom društvu »Partizanu« za njegove potrebe. To je samo još jedan dokaz koliko je značajna društvena afirmacija postigla ova naša sportska organizacija.

I. Maleš

I. nogometna zona

Izvrsna igra domaćih u I. poluvremenu

Drugi poraz „Splita“

»SIBENIK« — »SPLIT«

3:0 (2:0)

Igralište »Rade Končar«. Vrijeme u teren idealni za igru. Prvenstvena utakmica I. zone. Strijelci: Skugor u 14., Đurić u 42. i Stošić u 51. minuti. Gledalaca oko 2500. Sudac Mikulan iz Zagreba odličan. Među sudiči Knez i Belamar.

»Sibenik«: Aras, Šupe, Iljadića, Bego, Sijaković, Tambaća, Stosić, Skugor, Đurić, Tedling, Jelenković.

»Split«: Franulović, Granić, Čelan, Duplančić, Krstulović, Pletikosić, Borović, Alujević, Ninčević, Ivlić, Dumanić.

Veći dio posmatrača nedjeljne utakmice, koji je kretao prema stadionu »Rade Končar«, sa pričepke sklepse očekivao je derbi susret između dva tima kojima je vrlo teško progutati pokraj stative u aut. U 8. minuti Alujević je oštrosno udarao, ali Aras je sigurno obranio. Stalni pritisak »Sibenika« i dalje traje. Na zgoditak se očekivalo svakog časa. Stošić je sa desne strane centrirao i Škugoru nije teško glavom skrenuti loput u mrežu — 1:0. To je bio jedan rijetko videni udarac, koji vratar Franulović nije mogao spriječiti.

Dva minuta kasnije Tedling umalo da nije iznenadno inače solidnog Franulovića. Lopta je projurila preko gola. Od 19. minute »Sibenik« je uzastope izveo osam udaraca s ugla od kojih je jedan završio zgoditkom, koji je razantični udarcem postigao Đurić. Nekoliko minuta kasnije »Sibenik« je trebao povesti sa 3:0. Međutim, Đurić je iz veoma povoljne situacije, nekoliko metara od gola, propustio obradovati brojne gledače koji su već vidjeli kako se lopta kopra u mreži.

Prve minute II. poluvremena pričaju domaćima, koji opasno napadaju na protivnički gol. Jedna Jelenkovićeva oštrosna udarila je u stativ. U 51. minuti nakon jedne izvanredne kombinacije, u kojoj je učestvovao čitav navalni red domaćih, Stošić je oštrosno tukao pod samu prečku i tako zapečatio jednu male nade Splitčana. Poslije ovog zgoditka u redovima domaćih izgledalo je da je ponestalo dno. Splitčani preuzimaju inicijativu i u nekoliko navrata opasno i veoma opasno ugrožavaju domaća vrata. To razdoblje trajalo je sve do 80. minute. Staviše Ivlić je pogodio jednom stativu, a u više navrata obrana »Sibenika« bila je stavljena u iskušenje. No sve je završilo s uspjehom. Mreža »Sibenika« ostala je neuskuta. Pobjedi »Sibenika« ne može se prigovoriti, jer je uslijedila kao plod bolje igre i u tehničkom i taktičkom pogledu.

Kod »Sibenika« su se jednako zalagali. No vrijedno je ipak istaći odličnog i neumornog Begu, solidnog Iljadiću, zatim Stošiću i Škugoru, koji su ujvek vukli naprijed. U timu gostiju najbolji su bili Franulović, Ivlić i Dumanić. Sudac Mikulan je gotovo bez greške vodio ovaj susret, koji je protekao u borbenoj, ali nadasve dobar igrač.

J. Jakovljević

REZULTATI XIX. KOLA

Metalac — Grafičar 2:0, Šibenik — Split 3:0, Uljanik — Odred 2:0, Jadran — Rijeka 2:1, Tekstilac — Turbina 3:1, Ljubljana — Trešnjevka 2:1.

Tablica

Split	18	15	1	2	60	18	31

<tbl_r cells="8" ix="4"

Socijalno osiguranje-plod klasne borbe

Razvoj i stvaranje modernog socijalnog osiguranja vezano je za pojавu industrijskog proletarijata. Ono se javilo kao plod organizirane borbe radničke klase, koja je kapitalističkoj državi, između ostalih postavila i pravedan zahtjev da se bolest, nesreća, iznemoglost starost imaju smatrati rizikom rada koji treba da snose vlasnici sredstava sa proizvodnjom i kapitalistička država.

Kapitalisti su se čvrsto opirali uvađanju bilo kakvog osiguranja radnika. Međutim, oni su ipak bili prisiljeni da u tom pravcu učine neke ustupke. Uzrok tome je bilo jačanje radničke klase i razvoj njezine svijesti. Godine 1849. ojavljen je komunistički manifest Marx i Engels koji je postao teoretskim temeljem naučnog socijalizma. Bila je to burna godina u cijeloj Evropi, a Pariška komuna 1870. god. predstavlja je prvi pokušaj praktičnog provođenja ideje naučnog socijalizma. Premda taj pokušaj bio krvavo ugušen, a sličnu sudbinu imali su i drugi pokusaji, ipak je burzoazija iz strane pred radničkom klasi, a s druge strane zbog svojih imperialističkih težnji i borbi bila prisiljena da učini izvjesne ustupke radničkoj klasi.

Prava ironija je da je predlagatelj prvog zakona o socijalnom osiguranju bio jedan od najvećih reakcionara i potpaljivača rata i klasne mržnje tog vremena, tvorac njemačkog Reicha — Bismarck.

radnika, kao što su bili arsenalski radnici, stalni željeznički radnici, stalni radnici u rezijama duhana i t. d. I to osiguranje nije bilo sveobuhvatno nego se ograničavalo samo na tkviz. proviziju, t. j. u današnjem smislu penziju. Za primanje u članstvu fondova postavljani su prilično teški uvjeti, tako da pr. nisu smjeli preći izvjesne godine života, a s druge strane morali su proći određeno vrijeme u svojstvu stalnih radnika, odnosno namještenenika.

U Hrvatskoj, koja je u to vrijeme bila pod Madarskom, uvedeno je socijalno osiguranje za izvjesne kategorije radnika tek 1907. god. I to se odnosilo na stalne radnike drž. monopola, željezničke radnike i t. d. Danjava po tim propisima bila su minimalna, a i za takovo osiguranje radnici su morali snositi troškove od svojih ionako niških nadnica.

Poslije Prvog svjetskog rata, kada je stvorena versajska Jugoslavija, burzoazija je počela pritisakom radničke klase koja je sve organizirala nastupala, a nastojeći da dobrošenjem tkviz. socijalnih zakona odvrti pažnju radničke klase od ostalih problema, god. 1922. donjela između ostalih i zakon o osiguranju radnika.

Njime se previdalo opće obavezano osiguranje za slučaj bolesti, nesreće, iznemoglosti, starosti i smrti. Pred inozemstvom ovaj se zakon predstavljao kao jedan od najnajprednijih, međutim njime se ni-

li izjednačeni i radnici i namještenci, još uvek nisu bili obuhvaćeni drž. službenici. Po tom zakonom sprovodenju socijalno osiguranje vršio je Državni zavod za socijalno osiguranje kao posebnu državnu ustanovu pod nadzorom Ministarstva rada FNRJ. Međutim, kada daljnja etapa razvoja socijalnog osiguranja kod nas bio je donešen zakon o socijalno osiguranju od 21. 1. 1950. god., po kojem je socijalno osiguranje postalo državno osiguranje, a njegovi organi ušli su u sklop Ministarstva socijalnog staranja kao organi državne uprave. Time je bilo napušteno dosadašnje načelo uplaćenih prinosa i kao baza za davanja iz socijalnog osiguranja užet je stvarni rad bez obzira na uplaćene prinose.

Tim zakonom regulirana su ljudima u radnom odnosu slijedeća prava: Pravo na zdravstvenu zaštitu; pravo na materijalno osiguranje za vrijeme privremene nesposobnosti za rad uslijed bolesti, za vrijeme odsustva zbog trudnoće i poroda, u slučaju smanjenja sposobnosti za rad (invalidnine); pravo na drugi posao i pravo na sposobljivanje za posao druge struke (prekvalifikacija) u slučaju smanjenja sposobnosti za rad; pravo na invalidsku, starosnu i porodičnu penziju i na pogrebnu. Osim toga osiguranicima su Uredom o dodacima na dječju garantiranu prava na stalni dodatak na dječju i jednokratni dodatak za opremu novorođenog djeteta. Kako vidimo krug prava osiguranika, kao i sam krug korisnika novim zakonom daleko se povećao. Kao jedan od najvećih doprinosova tog novog zakona jest propis po kom se plaće radniku i namještenu ne mogu opteretiti doprinosom za socijalno osiguranje ni u kom obliku. Tačko je tek u našem socijalističkom društvenom uređenju socijalno osiguranje radnog naroda dobio svoj puni sadržaj.

S obzirom na sprovodenje decentralizacije i demokratizacije čitavog društvenog života u našoj zemlji, nastala je potrebna reorganizacija socijalnog osiguranja, pa je stoga Uredom o osnivanju Zavoda sa socijalno osiguranjem i o privremenom upravljanju sredstvima socijalno osiguranja od 4. VI. 1952. god., socijalno osiguranje u potpunosti predano na upravljanje samim osiguranicima, tj. radnim ljudima Jugoslavije.

Još potpuniji sadržaj samouprave naše socijalne osiguranje dobilo je dobrošenjem Uredbe o organizaciji zavoda za socijalno osiguranje od 29. ožujka 1955. god. u kojoj stoji: "Socijalno osiguranje provode zavodi za socijalno osiguranje kao društvene službe socijalnog osiguranja. Zavodi su samostalne društvene ustanove osnovane na načelu samoupravljanja od strane osiguranika. Osigurani ostvaruju samoupravljanje zavodima za socijalno osiguranje preko skupština koje biraju tajnim glasanjem."

Ovime je radni narod Jugoslavije, prvi u svijetu, ostvario u potpunosti jednu od najznačajnijih tekonjina burne historije međunarodnog radničkog pokreta i klasne borbe. Po primjeru Njemačke počele su zatim i druge kapitalističke zemlje uvoditi slične zakone.

Međutim, svi zakoni doneseni u tom razdoblju i poslije bili su daleko od tega da u potpunosti rješe probleme radničke klase sa područja socijalnog osiguranja, bili su to samo reforme koje su djelomično rješavale te probleme i to samo za neke grupe osiguranika.

Pobjedom progresivnih snaga nad fašizmom u Drugom svjetskom ratu zatvoren su se poboljšali uvjeti o socijalnom osiguranju u mnogim zemljama, članicama Organizacije Ujedinjenih Nacija. Tako se je tek poslije Drugog svjetskog rata potpuno potpuniom rješavanjem problema socijalnog osiguranja u SAD. Međutim, za sada je sprovedeno samo osiguranje za slučaj starosti i nezaposlenosti. U Engleskoj je stvoren tkviz. Beveridgeov plan, koji doduše predviđa besplatnu zdravstvenu zaštitu za svaki narod, ali je u sprovezenju tog zakona dolaskom konzervativaca na vlast došlo do izvjesnih ograničenja.

Na području bivše Jugoslavije počelo se socijalno osiguranje razvijati najprije u Sloveniji i Dalmaciji, a zatim u Hrvatskoj, te Bosni i Hercegovini, koje su zemlje bile u sklopu Austro-Ugarske, dok na području Srbije i Crne Gore do Prvog svjetskog rata gotovo i nije postojalo socijalno osiguranje. Na početku je ono i kod nas bilo na dobrovoljnoj bazi, te su još u XIX. stoljeću postojale Bratimske blagajne rudara. Prvi zakonski propisi o socijalnom osiguranju doneseni su u bivšoj Austro-Ugarskoj 1892. god. i vrijedili su za tkviz. austrijsku polovinu među koje su uključene Sloveniju i Dalmaciju. Međutim, ti prvi propisi ograničavali su se samo na neke kategorije

radnika, kao što su bili arsenalski radnici, stalni željeznički radnici, stalni radnici u rezijama duhana i t. d. I to osiguranje nije bilo sveobuhvatno nego se ograničavalo samo na tkviz. proviziju, t. j. u današnjem smislu penziju. Za primanje u članstvu fondova postavljani su prilično teški uvjeti, tako da pr. nisu smjeli preći izvjesne godine života, a s druge strane morali su proći određeno vrijeme u svojstvu stalnih radnika, odnosno namještenenika.

U Hrvatskoj, koja je u to vrijeme bila pod Madarskom, uvedeno je socijalno osiguranje za izvjesne kategorije radnika tek 1907. god. I to se odnosilo na stalne radnike drž. monopola, željezničke radnike i t. d. Danjava po tim propisima bila su minimalna, a i za takovo osiguranje radnici su morali snositi troškove od svojih ionako niških nadnica.

Poslije Prvog svjetskog rata, kada je stvorena versajska Jugoslavija, burzoazija je počela pritisakom radničke klase koja je sve organizirala nastupala, a nastojeći da dobrošenjem tkviz. socijalnih zakona odvrti pažnju radničke klase od ostalih problema, god. 1922. donjela između ostalih i zakon o osiguranju radnika.

Njime se previdalo opće obavezano osiguranje za slučaj bolesti, nesreće, iznemoglosti, starosti i smrti. Pred inozemstvom ovaj se zakon predstavljao kao jedan od najnajprednijih, međutim njime se ni-

Turizam i oblici rada na njegovu unapređenju

To, što na našem užem području nemamo još nekih blistavih rezultata na sektoru turističkog privrednog poduzimanja, ne može se nikako pripisati pomajanju prirodnih ljepotica, ili kulturno-historijskih zanimljivosti.

Naprotiv, naše područje, posmatrano sa turističkog stanovišta, pruža rijetko bogatu zbirku vanredno interesantnih i raznolikih atrakcija.

No pri tome se postavlja pitanje, da li je dovoljno imati samo to?

Uzimajući u razmatranje osnovne predušlove za poletnji razvitak turizma, mora nam prije svega biti jasno, da su oblici turističkog rada mnogostrani i da oni treba da obuhvate i aktiviziraju čitavo stanovništvo jednog kraja ili pojedinog mjesto, jer sama priroda turističkog poslovanja je takova, da ona traži niz sitnih usluga na svakom mjestu i od svakog čovjeka; na ulici, u lokaluu, sobi, kupalištu i t. d.

Kao lijepr primjer poduzećnosti, mogu da posluže mjesto naše uže okolice; Vodice, Tijesno, Murter i t. d., koja su uočila sve blagodati, koje pruža turistički promet. Što znači široko razumijevanje o korisnosti turističke privrede, vidi se najbolje iz slučaja Vodica, odnosno tamošnjeg stanovništva. Do prije nekoliko godina, tamo se rjeđko navraćao po koji na domaću turizmu.

Kad ovo spominjemo, ne mislimo da našim Skradinjima učinimo

nešto strane, ali ćemo to niti u pitaju, onda neodgovorni pojedinci ispadaju u tome smislu, krajnje ugleđeni i našeg naroda i naše države, a to je, po našem mišenju, nedopustivo.

Za naše područje nastaje sve življe zanimanje domaćih i stranih turista, pa već sama ta činjenica pruža lijepe izglede, da će se ovdje s vremenom razviti jaka turistička djelatnost. Zbog toga nam se nameće dužnost, da sa svom obiljnošću pristupimo svim oblicima rada, koji mogu pridonijeti unapređenju turizma.

Kao lijepr primjer poduzećnosti, mogu da posluže mjesto naše uže okolice; Vodice, Tijesno, Murter i t. d., koja su uočila sve blagodati, koje pruža turistički promet. Što znači široko razumijevanje o korisnosti turističke privrede, vidi se najbolje iz slučaja Vodica, odnosno tamošnjeg stanovništva. Do prije nekoliko godina, tamo se rjeđko navraćao po koji na domaću turizmu.

Kad ovo spominjemo, ne mislimo da našim Skradinjima učinimo nešto strane, ali ćemo to niti u pitaju, onda neodgovorni pojedinci ispadaju u tome smislu, krajnje ugleđeni i našeg naroda i naše države, a to je, po našem mišenju, nedopustivo.

Ako ocijenimo turističke mogućnosti našeg područja u cijelosti, onda možemo s puno optimizma gledati u budućnost. Točno je, međutim, da se za savremeno turističko uređenje jednog, određenog punkta ili objekta, traže veoma zamašna finansijska sredstva. No pri tome ipak je bitno, da se investicije upotrebe tamo, gdje će one najkorisnije poslužiti turističkom pulsiranju. Gledajući na stvari ovako, onda smo mišljenja, da ćemo biti jednodušni u zaključku, da su slavovi Krke najznačajnija turistička atrakcija našeg područja, koji nemaju premca na našem Jadranu.

Zbog toga, treba toplo pozdraviti nastojanja naših odgovornih fakulteta, da se u sadanjim skromnim mogućnostima dade stanoviti prioritet uređenju toga prekrasnog predjela, gdje su već započeli neki radovi, koji će se izvoditi u epatama.

Kao prvo, pristupilo se proširenju cestovnih okuka i podzidivanju porušenih parapeta na predjelu prilaza slavopisu, kao i mjestu načinu oproštenju krušenja sredstvima. No pri tome ipak je bitno, da se investicije upotrebe tamo, gdje će one najkorisnije poslužiti turističkom pulsiranju. Gledajući na stvari ovako, onda smo mišljenja, da ćemo biti jednodušni u zaključku, da su slavovi Krke najznačajnija turistička atrakcija našeg područja, koji nemaju premca na našem Jadranu.

Kao prvo, pristupilo se proširenju cestovnih okuka i podzidivanju porušenih parapeta na predjelu prilaza slavopisu, kao i mjestu načinu oproštenju krušenja sredstvima. No pri tome ipak je bitno, da se investicije upotrebe tamo, gdje će one najkorisnije poslužiti turističkom pulsiranju. Gledajući na stvari ovako, onda smo mišljenja, da ćemo biti jednodušni u zaključku, da su slavovi Krke najznačajnija turistička atrakcija našeg područja, koji nemaju premca na našem Jadranu.

Kao paralelno s tim radovima, pristupa se i adaptaciji tamošnjih postojećih manjih građevinskih objekata, koji će se prilagoditi potrebljima za konačenje gostiju i drugih razonoda, vodeći pri tome računa, da se ne naruši usklađenost sa prirodom. Pored toga, na redu je i rekonstrukcija tamošnje restauranske zgrade, koja će također dobiti odgovarajuće oblike, tako da će čitav taj kompleks sačinjavati jednu harmoničnu cjelinu, gdje će ljetoti prirode, dati bogati prilog i ukus ljudskim tvorevinama. Istovremeno će se nastaviti i sa daljnjim pošumljivanjem okolnih goleti.

Prema predviđanjima, radovi treba da budu u dobroj mjeri dovršeni u ovoj godini, pa će tako šibensko područje dobiti jedan veoma značajni i rijetko atraktivni turistički objekat, koji će postati i živo stješte domaćih i stranih turista, a našim građanima poslužiti kao idealno izletište i odmaralište.

B. R.

TIJESNO: Pripreme za turističku sezonu

U Tijesnom se vrše pripreme za ovogodišnju turističku sezonu. Tijesno ima povoljne uslove da se razvije u turističko mjesto. Ono posjeduje niz lijepih uvala i plaža okruženih borovom šumom, kao i električno osvjetljenje.

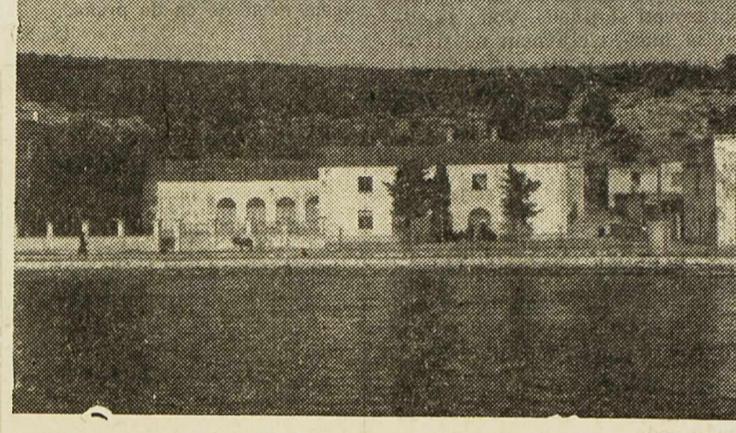
U tom mestu je radočito aktivno turističko društvo sa svojih 130 članova.

Posebno godine Tijesno je posjetilo nekoliko grupa iz Tuzle, Smedereva i Beograda. Ukupno je posjetilo preko 2700 domaćih i stranih gostiju.

U dosadašnjim pripremama izvršeno je niz radova na uređenju mjesto, a pokrenuto je i pitanje boljeg smještaja gostiju. U toku ove sezone broj ležaja će se povećati. Turističko društvo uređilo je svoje prostorije, popravljeno je kupalište, a duž plaže postavljene su klupi i zasađeno raznih vrsta sadnic.

Uve godine Tijesno očekuje veći broj domaćih i stranih gostiju. U vezi s tim, potrebno je iskoristiti sve postojeće mogućnosti, kako bi Tijesno zaista postalo jedno od jačih turističkih centara na našem kotaru.

A. S.

Zadržni dom u Tijesnom

Prema tome, želi li se postići neki vidniji uspjeh u razvitku turističke privrede, onda se moramo privraviti lijepom i kulturnom načinu ophodenja sa svakim gostom, kako se to čini u našim životnim običajima. Gostoljubivost je i inače veoma prirodena vrlina našeg naroda u općenitom značenju, pa nju treba kultivirati i primjenjivati u najvećoj mjeri prema gostima turistima, koji dolaze u naše kraljeve, da dijele s nama svoju životnu radost u vidu odmora i razgona. Uz to, svaki gost turista, konzumirajući potrošna dobra sporednog značaja, daje svoj obilan dobitniški prinos našem privrednom jačanju, a time i uživanju životnog standarda našeg stanovništva.

Ima, međutim, nekih pojjava, koje mogu imati neželjene štetne posljedice na daljnji uspješan razvitak turizma kod nas. Tu je spomenuti, nemaran i ravnošću odnos prema stranim gostima kod traženja nekih informacija, ili pak otvorena negodovanja prema nekim strancima zbog nemile prošlosti, čiji su suplemenici prouzrokovali patnje našem narodu.

Točno je, da treba iznad svega braniti čast i dostojanstvo svog naroda, ako je ono povrijedeno bi

MALI SAVJETI

Cišćenje violine. Unutrašnjost violine čisti se ovakvom načinom: U sušnjicu staviti nekoliko zrna živog pirinča i mučkati u svim pravcima. Kada se primjeti da su zrna pirinča postala crna, izvade se, pa se u violinu stave nova, čista. To se tako ponavlja sve dok iz violine ne budu izlazila čista zrna pirinča.

Da vam namještaj i parket budu sjajni. U mast, kojom čistite namještaj i parkete, sipajte kašičicu denaturiranog spirituša. Vaš namještaj i svi drugi predmeti koje čistite tom mašću bit će uvek sjajni.

Za potpalu vatre savršeno su sredstvo suhe kore od pomoranđe i ljske od krompira.

Da se na velikoj vrućini mlijeko prekonoči ne ukvari dovoljno je uveče još jednom prokuhati. Tako dvaput prokuhanje mlijeko može stajati 12 i više sati.

Kako čete da poznate pokvarenu konzervu. Kutija u kojoj se konzerva nalazi treba da ima ravan poklopac i ravno dno. Ako su poklopac ili dno izdignuti, makan samo malo, sadržina kutije je pokvarena.

Užeglu slaninu prelići sasvim slabim rastvorom kalihipermana i ostaviti da u njemu ostaće nekoliko sati. Poslije toga staviti je u vodu slabo zakisileg ostrom da stoji jedan dan, pa opeč biti dobra za upotrebu.

Kako čete napuniti boce s uškim grlićem u koje ne može da uđe nijedan lijek. Uzmite pola ljske od jajeta, probušite ga na dnu debljom iglom i stavite na grlo boce. Upotrebit ćete ga kao lijek.

Kako da otvorimo kutiju od konzervi. Domaćice se često mnoge da bi otvorile kutiju od kon-

zervi ili sardine. Da bi se olakšalo otvaranje, najbolje je metnuti na poklopac od kutije lobo zagrijanu peggulju, jer na taj način popusti lim (kataj) kojim je poklopac zalipljen i mnogo lakše se otvara.

Led se lakše razbijaju u komade kad se na njega stavi tanji eksjerčić, i čekićem udari po glavici oksera. Okovo led može da se razbijaju u sasvim sitne komade, a da ne ide mnogo rastur.

Ploča štednjaka lako se očisti od svih mrlja, koje ostanu poslije kuhanja trljanjem unutrašnjom stranom polovine iscjedenog limuna.

Kad hoćete da izvadite čep iz boce, zavite najprije njen grlici krpom. Ako grlici slučajno pukne ne ćete se ozljediti. Osim toga boca ne klizi lako iz ruke.

Kako da isušite vlagu u posudu. Postoji jednostavno sredstvo da se isuši vlaga u podrumu. Treba staviti podrum nekoliko kutija od konzervi i napuniti ih dopola hlor-kalcijumom, koji će u sebe uvući vlagu i te u tolikoj mjeri da će se iznad soli obrazovati sloj vode. Vodu zajedno sa hlor-kalcijumom ne treba baciti, nego staviti na vatru da se voda ispari. Zaostat će kristali koji se mogu ponovo upotrebiti.

Odisci od saksija na drvetu prozora uklanjaju se trljanjem s malo spirituša.

Da evijeće u vazi ne bi brzo uvenulo, dodajte vodi jedan aspirin u prahu ili 5 grama amonijaka u prahu. Svakog dana potajecite drške 1–2 centimetra.

Miris od dima iščezava iz sobe kad se prekoči ostavi u sobi sudiče vode.

Prozorska okna isprskana malterom ili gipom najlakše će se očistiti ostrom. Da bi ste dobro oprali prozore služite se zagrijanim ostrom, koje će da otkloni sve mrlje.

Kada domaćica na vrelom štednjaku milješa krem, pekmez ili jelo, koje mora dugo na vatri da se mijesha, uvijek je u opasnosti da joj se ruke, naročito dolaktice, opoku od vreline štednjaka. U tom slučaju najbolje je da ispod ruke, kojom se mijesha stavi sud s hladnom vodom. Kada se ova voda zagrije, treba je promijeniti.

Pločice od kaljeva u kuhinji i kupatilu bit će čiste i svijetle ako se peru sapunom s malim dodatkom amonijaka. Poslije pranja pločice treba trljati čistom krnjom.

Led u ledenjaku ne bi trebalo da stoji u vodi koja se istopila, jer će se u toj i ostatak leda brzo istopiti. Led treba metnuti u tanku krpnu ili mrežu od žice i staviti ga u ledenjak, ali tako da otopljeni voda kaplje u sud ispod njega.

Na vrućini teško je održati čorbu, dok je još vreda stavite na vrh noža sode bikarbone čorba će za sutra biti sačuvana.

Kad pržite štrogod, metnite malo soli ili brašna u tiganj, tada vreda mast ne će da prska,

(S. S.)

Brijačko - frizerska zadruga Šibenik

Svojim cijenjenim mušterijama i radnim ljudima Šibenika

cestita

1. MAJA

NA OSNOVU RJEŠENJA DRŽAVNOG SEKRETARA ZA POSLOVE NARODNE OBRAZE BR. 3755 OD 7. III. 1957. PERSONALNA UPRAVA DSNO

RASPISUJE

KONKURS

PO KOME ĆE SE U 1957. GOD. PRIMATI PITOMCI IZ GRADANSTVA U VOJNE AKADEMII U ŠKOLE:

1. Vojnu akademiju
2. Vazduhoplovnu vojnu akademiju
3. Vazduhoplovnu tehničku akademiju
4. Vojnu pomorsku akademiju
5. Vojnu pomorsku mašinsku akademiju
6. Vojnu tehničku akademiju
7. Tehničku akademiju veze
8. Intendantsku akademiju
9. Školu za aktívne sanitetske oficire (za farmaceutske pomoćnike i dentiste).

U svim akademijama školovanje traje tri godine, a u školi za aktívne sanitetske oficire četiri godine.

Školovanje, školski pribor, stan, ishrana i odjevanje su besplatni. Sve troškove u vezi s tim snosi Državni sekretarijat za poslove narodne obrane FNRJ.

Molbe za konkurs, taksirane sa 30 din u taksenim markama, podnose se nadležnom vojnom odsjetku i to:

a) Za prijem u Vojnu akademiju, Vazduhoplovnu vojnu akademiju, Vazduhoplovnu tehničku akademiju, Vojnu tehničku akademiju veze (redni broj 1, 2, 3, 6 i 7) do 13. oktobra t. g.

b) Za prijem u intendantsku akademiju (redni broj 8) do 15. septembra o. g.

c) Za prijem u ostale akademije (redni broj 4 i 5) do 15. augusta t. g.

d) Za prijem u Školu za aktívne sanitetske oficire (redni broj 9) do 15. jula t. g.

Molbe se pišu, po obrascu koji se dobija u nadležnom vojnom odsjetku sreza i njoj se prilaže:

- ovjereni prepis svjedočanstva o ispitu zrelosti, odnosno ispitu škole koja se traži za prijem u odnosno akademiju, odnosno ovjereni prepis svjedočanstva o završnom šestom razredu gimnazije za Školu za aktívne sanitetske oficire.

NAPOMENA: Kandidati koji počnu popravne ispite poslije roka za podnošenje molbi po ovom konkursu, mogu uz molbu priložiti prepis svjedočanstva o završnom posljednjem razredu, odnosno ovjereni prepis ocjena iz prvog polugoda toga razreda, odnosno šest razreda i potvrdu škole da

nju školu i položili viši tečajni ispit, odnosno završiti ispit odgovarajuće škole.

— da nisu stariji od 22 godine.

2) ZA VAZDUHOPLOVNU AKADEMiju:

— da su završili 8 razreda gimnazije, učiteljsku školu, srednju geodetsku školu, srednju ekonomsku školu, STS (elektrotehnički, mašinski ili građevinski odsjek), srednje-tehničku saobraćajnu ili željezničku srednju školu i položili viši tečajni ispit, odnosno završni ispit odgovarajuće škole.

— da nisu stariji od 22 godine.

3) ZA VAZDUHOPLOVNU TEHNICKU AKADEMiju:

— da su završili STS (mašinski, elektrotehnički ili odsjek telekomunikacija) i položili završni ispit, — da nisu stariji od 23 godine.

4) ZA VOJNU POMORSKU AKADEMiju:

— da su završili pomorski tehnikum, STS (mašinski ili elektrotehnički odsjek) ili 8 razreda gimnazije i položili završni ispit, odnosno viši tečajni ispit,

— da nisu stariji od 22 godine,

— da polože prijemni ispit.

5) ZA VOJNU POMORSKU MAŠINSKU AKADEMiju I VOJNU TEHNICKU AKADEMiju:

— da su završili STS (mašinski, elektrotehnički ili tehnički odsjek) ili 8 razreda gimnazije i položili završni ispit, odnosno viši tečajni ispit.

— da nisu stariji od 23 godine,

— da vojni pomorsku mašinsku akademiju da polože prijemni ispit,

— da nisu stariji od 22 godine,

— da polože prijemni ispit.

6) ZA TEHNICKU AKADEMiju VEZE:

— da su završili STS (odsjek službe struje ili telekomunikacija) ili 8 razreda gimnazije i položili završni ispit, — da nisu stariji od 23 godine.

7) ZA INTENDANTSku AKADEMiju:

— da su završili srednju ekonomsku školu, STS (industrijski ili tehniski odsjek) ili 8 razreda gimnazije i položili završni ispit, odnosno viši tečajni ispit,

— da nisu stariji od 22 godine.

8) ZA ŠKOLU ZA AKTIVNE SANITETSKE OFICIRE:

— da su sa uspjehom završili 6 razreda gimnazije, — da nisu stariji od 19 godina.

IZVOD Iz PRAVA

I DUŽNOSTI PITOMACA

Prava i dužnosti pitomaca vojnih akademija i škola određena su propisima.

Između tih prava i dužnosti ističu se:

— besplatno liječenje i ostala prava na Uredbi o socijalnom osiguranju vojnih lica;

IZVOD USLOVI

1) ZA VOJNU AKADEMiju:

— da su završili 8 razreda gimnazije, STS (elektrotehnički, mašinski i građevinski odsjek) učiteljsku školu, srednje-tehničku, saobraćajnu ili željezničku sred-

»ŠIBENSKI LIST«

UMJESTO PISMA

Na jednom od najprometnijih trgovina u njemačkom gradu Hamburgu postavljen je nedavno jedan automat za snimanje glasa na gramofonskim pločama. Ploče koje ovaj automat izrađuje treba da zamjene kratke pismene poruke, kao što su na primjer razne čestitke. Onima koji ne vole da pišu pismo, a žele da se posluže ovim izmjenom, stoji na raspolažanju 70 sekundi, što je sasvim dovoljno za jednu poruku. Pošto ju je izgovorio u naročitu »školjku«, kao što je ona na telefonskoj slušalici, čovjek ubaci u otvor na automatu jednu marku i istog trenutka dobije ploču na kojoj je snimljena njegova poruka. Za još 30 pfeniga dobija i »koverat« za ploču-pismo, tako da je odmah može poslati.

NAGRADNA UTAKMICA U NEPUŠNJU

Holandske fabrike »Philips« uputile su apel svojim mlađim radnicima da se bar za mjesec dana odreknu pušenja. Svi oni koji izdrže da to vrijeme ne zapale nijednu cigaretu, dobije će znatne novčane nagrade. Bojeći se da i ostale holandske fabrike ne podučuju način na koji se upotrebljavaju za dzepne lampe. Minijatura baterija bit će uglavnom upotrebljena za alarmni uređaj, uređaja za dubinsku bušenju i elektronskih aparata.

VIBRACIONI APARAT ZA PRANJE RUBLJA

Na jednom od tehničkih instituta u Lenjingradu izrađen je originalni elektro-vibracioni aparat za pranje rublja koji je dobio naziv »VSP«. Aparat je načinjen od plastičnog materijala i ima oblik pećurke s drškom. U »kapi« pećurke nalazi se elektromagnetski uređaj koji se napaja električnim strujom iz jednog transformatora za smanjenje napona.

Rublje (ne više od dva kilograma) stavlja se u obično vedro zapremine od 10 do 30 litara, a zatim se prelije toplo vodom u koju se prethodno rastvoriti sapun, sapunski prašak ili sulfolan. Odgozo na rublje stavlja se aparat. Kad se uljivo struja elektromagnet izaziva vibriranje membrane, i to brzinom od 100 treptaja u sekundi. Vibracije se prenose na rastvor u koji je potopljeno rublje, a rastvor prodire među tekstilna vlakna i skida s njih čestice prljavštine.

Za odlazak i na jedno i na drugo odstupstvo pitomci dobijaju besplatnu voznu kartu;

— po završetku školovanja novoprovedeni oficiri dobijaju jednokratnu novčanu naknadu u visini jednogodišnjih prinadležnosti svoga čina za nabavku potrebnje vojne opreme;

— po završetku školovanja kandidati su obavezni da ostanu u aktivnoj službi u JNA najmanje dva puta onoliko vremena koliko je trajalo školovanje, a u Vazduhoplovne tehničke akademije, Vojno pomorske mašinske akademije, Vojno tehničke akademije i Tehničke akademije veze — tri puta onoliko vremena koliko je trajalo školovanje.

NAPOMENA:

1) Lica koja konkuriraju za vojne akademije i škole imaju pravo na besplatan prevoz za odlazak radi prijema u akademiju-školu, odnosno u mjesto određeno za definitivni lječarski pregled, kao i za povratak kući. Pored toga slijedi im i besplatan smještaj i hrana za vrijeme dok traje lječarski pregled kao i suha hrana za povratak kući.

2) U vojnoj akademiji školovanju se pitomci za pješadiju, artiljeriju, PA artiljeriju, oklopne jedinice, inžinjerske jedinice, jedinice veze, konjicu i kemijske jedinice. Nakon druge godine pitomci produžavaju školovanje po navedenim rodovima vojske (specijalizacija) za koje imaju najviše uslove i sklonosti, a prema mogućnosti i želji pitomaca.

3) U vojnoj tehničkoj akademiji školovanju se pitomci za mototehničku, artiljerijsko-tehnič

Narodni odbor općine Šibenik

MOGOVOS

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvincima povodom 1. maja **PRAZNIKA RADA**

želi

daljnje uspjehe u socijalističkoj izgradnji zemlje

Radni kolektiv
**BOKSITNIH
RUDNIKA DRNIŠ**

Radničkoj klasi socijalističke
Jugoslavije

čestita

1. maja
**Međunarodni praznik
rada**

Gradevno poduzeće
„IZGRADNJA“
 ŠIBENIK

Izvodi: visoko i niskogradnje,
mostogradnje,
čestogradnje i
obale.

**1 maja - Praznik
radničke klase**

čestita
svim radnim ljudima
socijalističke Jugoslavije

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

POVODOM

1. maja-Međunarodnog

praznika rada

želi radnim ljudima našega kotara mnogo uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

*Svim svojim potrošačima i radnom narodu Šibenskog kotara
čestita*

Međunarodni praznik rada

1. MAJA

Transportno poduzeće „JADRAN“

Š I B E N I K

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvinama

čestita

1. maja Međunarodni praznik rada

„Lesnina“ - Ljubljana

Prodavaonica Šibenik

*Svojim mušterijama i radnom narodu Šibenskog
kotara čestita*

**1. maja - Međunarodni
praznik rada**

RASPOLAŽEMO VEĆIM KOLIČINAMA sobnog i kuhinjskog namještaja
i šperploča. Kvalitetna izradba.
Cijene pristupačne.

Stovarište gradi „Šipad“ Šibenik

Radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvinama

čestita

**1. maja - Praznik
trudbenika**

Svim radnim ljudima grada i kotara, poduzećima, ustanovama i društvenim organizacijama, kao i poslovnim prijateljima čestita

1. maja Medunarodni praznik rada

sa željom za još veće radne uspjehе

*Za sve potrebe u prijevozu tereta mor-
skim putem duž Jadranu izvolite se
obratiti na naš naslov.*

Radni kolektiv
OBALNA PLOVIDBA „ŠIBENIK“
Šibenik

*Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvinama u zemlji
radni kolektiv Tvornica vijaka Knin
čestita*

**1. maja - Međunarodni praznik
rada**

Tvornica proizvodi vijčanu robu, opružne prstenove i zakovice.

Svojim posjetiocima i radnim ljudima
Šibenika čestita
**1. MAJA - Međunarodni praznik
radničke klase**
Kinopoduzeće - Šibenik

Javna zelenila i groblja Šibenik

Svim radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvinama
čestita

1. maja - Praznik rada

Radni kolektiv

Tvornice glinice i aluminiuma Lozovac

Svim radnim kolektivima, ustanovama
i nadleštvinama u zemlji čestita

1. maja

Međunarodni praznik rada

„PARTIZAN“

Poduzeće za izradu odijela i rublja
Prodavaonica u Šibeniku

SVIM SVOJIM MUŠTERIJAMA I RADNIM
LJUDIMA ŠIBENIKA

čestita

PRAZNIK RADA - PRVI MAJA

AUTOTRANSPORTNO PODUZEĆE ŠIBENIK

Otvara uskoro novu prugu Split-Šibenik-Zadar
i obratno

Svojim teretnim parkom vrši prijevozne usluge

MEĐUNARODNI PRAZNIK PRVI MAJA

čestita

RADНОM НАРОДУ КОТАРА ШИБЕНИК

„JADRANKA“

Tvornica tekstila i užarije - Šibenik

RADNIM LJUDIMA KOTARA ŠIBENIK

čestita

Praznik rada

1. maja

KOTARSKI ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE
Šibenik

Svim osiguranicima, poduzećima i ustanovama, kao i ostalim
trudbenicima naše zemlje
čestita

PRAZNIK RADA - PRVI MAJA

„VINOPLOD“ ŠIBENIK

MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

Prvi maja

čestita radnom narodu kotara Šibenik

„MESOPROMET“ - Šibenik

Svojim mušterijama i radnom narodu
Šibenskog kotara čestita

**Međunarodni
radnički praznik - Prvi maja**

Građevno poduzeće „RAD“ Šibenik

Svim radnim ljudima kotara Šibenik čestita

1. maja

praznik radničke klase

Pilana i tvornica sanduka Šibenik

PROIZVODI I PRODAJE: jelovu rezanu građu, sandučne dijelove
kuhinjski i ostali kućni namještaj.

Svim radnim ljudima grada i kotara Šibenik čestita

1. maja - praznik rada

Komunalna banka

ŠIBENIK

sa svojim filijalama u Kninu i Drnišu

čestita

svojim komitentima

Radnički praznik - Prvi maja

Radni kolektiv GRADSKI VODOVOD

Šibenik

Radnim ljudima, kolektivima, ustanovama i nadleštvinama
kotara Šibenik

čestita

1. maja - Praznik rada

Svim radnim ljudima Šibenskog kotara

čestita

Radnički praznik - Prvi maja

Trgovačko poduzeće „Gradski magazin“
Šibenik

Tvornica lakih metala „Boris Kidrič“ Šibenik

PROIZVODI: valjane, presane i vučene poluproizvode od aluminiuma i njegovih slitina za:

arhitekturu, građevinarstvo, brodogradnju, vazduhoplovstvo, ruderstvo, industriju vagona i automobila, prehrambenu industriju i ambalažu i za sve ostale potrošače.

Poluproizvode izrađuje po DIN propisima i po specijalnim zahtjevima i to: limove, trake, folije, rondelle, (saibe), cijevi i zicu.

Šipke, cijevi i sve vučene profile proizvodi u duzinama do 7000 mm, presane i do 10000 mm dužine.

Svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije

čestita

1. MAJA PRAZNIK RADA

„NAPREDAK“ - Tvornica pokućstva
Novi Sad - prodavaonica Šibenik

Svojim potrošačima i radnim ljudima kotara Šibenik čestita

1. maja - praznik rada

Narodni odbor općine Knin

Svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije

čestita

1. maja - Međunarodni praznik rada

Trgovačko poduzeće „KORNAT“

Šibenik

Svim radnim ljudima kotara Šibenik

čestita

1. maja Praznik radničke klase

Narodni odbor općine Drniš

Svim radnim ljudima kotara Šibenik čestita

Međunarodni praznik rada

1. maja

TVORNICA ELEKTRODA I FEROLEGURA ŠIBENIK

PROIZVODI: feromangan, silikomangan, silikokalcij, ferovolfram, amorfni ugljen, elektrode, mase i kisik.

Svim radnim kolektivima i trudbenicima
socijalističke Jugoslavije

čestita

Međunarodni praznik rada 1. maja